

KLÓFIKETÉSI ÁRAK:

A kiadókivételben átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 c
 Helyben házas kordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszajáró
 vagy megvásárolt nem vállalhat.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, márcz. 7.

A népgyűlés és a szocialisták.

(—a.) A holnapi budapesti népgyűlés és tüntető menet előzményeiből az az érdekes és megfigyelésre érdemes jelenség tűnt ki, hogy Budapesten az utca népét nem tudja mozgósítani a függetlenségi párt, hanem csak a demokraták és szocialisták.

Ez különben már egy évtized óta így van az ország fővárosában.

Az egyházipolitikai viták idején a szabadelvű többség követte el azt a hibát, hogy a szabadelvű nagygyűlésre mozgósította a szocialistákat, — a kiket aztán egy darabig mint szövetségeseket dédelgették. — Ez a hiba aztán alaposan megbosszulta magát.

A demokratákkal, már mint Vázsonyi-Weiszfeldékkel hamarosan megegyeztek a holnapi nagygyűlés függetlenségi párti rendezői, de a szocialistákkal nem sikerült az alku.

Ezek most már ugyancsak ma vasárnap külön népgyűlést rendeznek, a miből hogy milyen takaros zenebona lesz, sejtteni lehet a mai képviselőházi felszólalásokból. Az ellenzéki szónokok arról gyanúsították a kormányt, hogy a szocialisták külön gyűlésében a kormány keze működik, a mit persze Széll miniszterelnök nem ismert el.

A szocialisták feltételei közt érdekes a többi közt az a kikötés, hogy a tüntető

körmenetnek ne legyen — antidinasztikus jellege.

Jellemző dolog, hogy erre a szocialisták oktadják a függetlenségeket. De az elhangzott obstruációs beszédek után nincs mit csudálkozni rajta.

Különböztetni kell, hogy a szocialistákat erre a kikötésre nem a dinasztia iránt való loyális tisztelet bírta, hanem az a felfogás, hogy a katonai javaslatokat a kormány nyújtotta be — ő a felelős érte kizárólag.

Bizony bizony sokan tanulhatnak belőle.

El lehet ám mondani mindenkinek a maga kifogásait szabadon a katonai javaslatok ellen, a melyekkel aligha rokonszenvezik valaki, még talán a honvédelmi miniszter sem, de szükségtelen, sőt teljesen felesleges éretlen kirohanásokat rendezni a korona felkent viselője, az apostoli király ellen, kit történelmünk a legalkotmányosabb néven fog emlegetni mindenha s kit őszinte alattvalói tisztelettel környez Szent István koronájának minden tagja.

A kulisszák mögül.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, márcz. 7.

A katonai javaslatok ellen immár a polgárság körében is megindult a mozgalom és a székesfővárosban az utca is életre kelt.

A helyzet mind bonyolultabbá válik és ehhez járul az a körülmény leginkább,

hogy odaát Ausztriában a katonai javaslatokat a császár már szentesítette is. Hire járt, hogy a felség itt Budapesten több ellenzéki vezérpolitikust meghív abból a végből, hogy velük a helyzet tisztázásáról értekezzenek.

Ez azonban mindmáig nem történt meg és a jövőben sem várható, mert legfelső helyen a leghatározottabban ragaszkodnak a javaslatokhoz, a mire vall a már említettem tény is, hogy Ausztriában a javaslatok a szentesítés által immáron törvénynyé váltak.

A király a minap Széll Kálmán kormányelnököt hosszabb audiencián fogadta. A miniszterelnök a kihallgatás után a Házba jött. A kormánypárti korifeusok rajokban vették körül a kormányelnököt, a ki ezt a rövid és jelentős választ adta a sok kérdezősködésre:

— Nem engedünk!

* * *

Sajátos jelenség, hogy a mig város város után két sikra a katonai javaslatok ellen, addig a legujabban megújult kerületek kormánypárti képviselőket szállítanak a törvényhozásnak, sőt megtörtént most szerdán Galántán, hogy egy régi függetlenségi párti kerület a kormány kezére jutott.

Nem szándékom, hogy ehhez reflexiókat fűzzek és feljegyezzem ezt a jelenséget sajátosságánál fogva csupán.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tavaszi séták.

I.

E márcziusi ragyogásban
 Itt künn az utcaszegleten,
 A nap meleg, pajzán sugára
 Ugy bánt, oly idegen nekem . . .

E sok fakó, rideg falakról
 Szikrázva málik szét e fény . . .
 Letagadnám, hogy napsugár ez
 Ha melegét nem érezném, —

'Sz nem fakaszt új éltet itten,
 Minden a régi, — bús, rideg.
 Az emberek tán még fakóbbak
 Nem ad e fény szint senkinek.

Elűz innen az utcasarkról
 Túl az utolsó házikón
 S egyszerre itt színekbe olvad
 A ragyogó zöld pázsiton

Mi más vagy itt szép napsugárom
 Nyomodban élet, ébredés —
 Szikrázó, bántó ragyogásod
 Hízeglő, lágy színekbe vész

Nem mint ott benn a kőhalomban,
 A hol hazug a szín, a fény; —
 Illatha, színben megfűrdve
 Csak így . . . csak így ismerlek én!

II.

Körül ragyog a napsugár
 E tiszta égi fény,
 S oly pajzán tánccezal játszadoz
 Az új pázsit színén.

S e színes hullámzó mező
 Oly sima végtelen,
 Mint egy nyugalmas oceán . . .
 Már szint' azt képzelem:

E rét egy déli oceán,
 S virág színén a hab
 S e tengeren a lelkem itt
 Egy tévedt jégdarab . . .

Mint kósza jég dél tengerén
 Fogyasztva enmagát,
 A tenger langyos, lágy ölen
 Hullámba olvad át.

Lelkessel addig játszik ez
 Edes meleg sugár —
 Mig az ujjongó új tavasz
 Lassan lelkembe száll.

Dutka Akos.

Tisztelettel értesítjük a **butor-üzletünket** megnagyobbitva, a mai kor követelményeinek teljesén megfelelőleg, a legmodernebbül berendeztük. — Dusan felszerelt raktáron tartunk **hálószoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket**, valamint Thonet-féle **hajlított butorokat**, ugyszintén **asztalos és kárpitos munkák** előállítását a legjutányosabb árszámítás és a legizlésebb kiállítás mellett elvállalunk. — Ugyszintén az **esztergályos szakba vágó munkálatok** a legolcsóbb árszámítás és a leglelküismeretesebb kivitel mellett eszközöltek, valamint az e szakmába vágó munkák szintén raktáron is tartatnak. Kiváló tisztelettel

Lukács Antal és Társai.

ELSŐ NAGYVÁRADI
asztalos-társaság
 160 BUTORRAKTÁRA
 NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utca.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 7.

Elnök: Tallián Béla.

Az irományok előterjesztése során elnök több kérvényt mutat be a katonai javaslatok ellen. (Helyeslés a szélsőbalon.)

A szocialisták a parlamentben.

Elnök: Jelenti, hogy napirend előtt több képviselő óhajt felszólalni.

Holló Lajos: A holnapi népgyűlés ügyében szólal fel. A főváros polgársága törvényes formában akarja kinyilatkoztatni véleményét a javaslatok ellen, azonban e dolgot szabad-levélpárt és annak sajtója oly szinten tünteti fel, mely nem felel meg az alkotmányos szellemnek.

Fejérváry Géza báró: Igaza van.

Holló Lajos: Nagyon fogok örvendeni, ha a miniszter ur bebizonyítja ezt. Felolvassa a Budapesti Naplónak idevágó cikkét. E dolgok egytől-egyik valótlanok. Nem igaz az, hogy gróf Zichy, vagy én, vagy bármelyikünk mi kezdtük volna a szövetkezést a szocialistákkal. A főváros polgársága és az egyetemi ifjuság a Klivényi vendéglőben elhatározta a vasárnapi népgyűlést és tüntető körmenetet. Csak ez után avatkoztak bele a szocialisták és a kormánypart és annak organuma a szocialistákat veszi pártfogásába és pellengére akarja állítani Zichy Jenőt és a főváros polgárságát. Hát ez loyaltás? Hiszen a szocialisták egyenesen, nyíltan kimondták, hogy a kormány ellen küzdeni kell. A kormánynak irántunk való támadása nem jogos és nem helyes. A szocialisták felfogása német emléken táplálkozik, mert nincsen nemzeti érzése. De az, melyet az ilyen Izrael Jakabok és Vészi Jakabok el akarnak érni e támadásokkal, nem fog célra vezetni. A lelkesedés, mely már kijutott az utcára, mind nagyobb tömegeket fog összehozni, hogy felemeljék tiltakozó szavukat a javaslatok ellen. Ugy van! a szélsőbalon.) Másodsor a főkapitány eljárásáról szól. Miután a főkapitány a gyűlésre megadta az engedélyt, a népgyűlés megtartására, nem volna szabad engedélyt adni arra, hogy ugyanott egy másik népgyűlés tartassék, amely ennek éppen ellenkező nézetén van. Ez a legnagyobb mértékben jogosulatlan. (Ugy van! a szélsőbalon.) Ők bátran és felemelt fővel mennek — mint képviselők arra a gyűlésre (Fejérváry fejét

rázza) akár tetszik a miniszternek, akár nem. (Helyeslés.)

Fejérváry Géza báró: Nem tetszik!

Lengyel Zoltán: Azt elhisszük. (Zaj.)

Fejérváry Géza báró: Nem tetszik, mert önök aztán a kellő pillanatban ellillannak! (Nagy zaj. Ellentmondások a szélsőbalon. Elnök cseuget.)

Holló Lajos: Majd meglátjuk!

Szell Kálmán: Azt hiszi, hogy a két népgyűlés között, levén egyik a parlament előtt, másik a Szabadság-téren, elég nagy távolság van. Biztosítja arról, hogy a rendőrség fenn fogja tartani a rendet. Ami a Vészi lapjában levő közleményt illeti, hát mi közünk van nekünk ahoz, hogy Vészi képviselő ur mielő véleményét mond el lapjában? Ha Holló képviselőnek nem tetszik, tessék rá válaszolni lapjában. (Zajos helyeslés jobbról. Ellentmondások a szélsőbalról.) Meggyőződése az, hogy politikát itt csináljunk e helyen és nem az utcán, hol bármi tisztességes legyen is a szándék, könnyen elfajulhat az. (Zajos helyeslés a jobboldalón.)

Holló Lajos: Személyes kérdésben szól. A Vészi lapjában támogatás van a rendezavarásra és felbujtás arra. Ilyet beledobni egyszerre a közvéleménybe, ez nem az az eljárás, melyet a kormányelnök hangoztat. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Lengyel Zoltán: Szintén a Budapesti Napló cikkével foglalkozik. Annak minden egyes állítását a leghatározottabban visszautasítja (Helyeslés a szélsőbalon.) A politikát úgy idebent, mint odakint az utcán, az országban a nemzet, az ország érdekében csinálják, ha bármily apparátusu rendőrséggel áll is ott a miniszterelnök. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Lovász Márton: Barátairól lehet megösmerni az embert. Es ez esetben a szocialdemokraták szövetkeztek, egyesültek a kormánnyal. (Hosszantartó zajos helyeslés a balon és szélsőbalon.)

Rakovszky István: Kezet fognak a Weltner Jakabokkal.

Lovász Márton: A szocialdemokraták gyűlése nem a Szabadságtéren, de szintén a parlament előtt lesz. Sőt mai felhívásai egyenesen azt mondják, hogy megakarják akadályozni a polgárság akaratának nyilvánítását. (Felkiáltások a szélsőbalról: No tessék!) E szövetkezés természetes, hiszen nemzeti eszmék kivívásáról van szó! (Ugy van! a balon és szélsőbalon.)

Fejérváry Géza báró: Komédia! (Nagy zaj a szélsőbalon. Elnök cseuget.)

Kubik Béla: Az önök eljárása a komédia!

Lovász Márton: Az ellenzékét antidinasztikus formában akarja feltüntetni. (Ugy van! a

szélsőbalon.) De ezzel sem fognak elérni semmit, az ellenzék tovább fog küzdeni. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Szell Kálmán: Nem áll, hogy az ő intézkedései a jog, törvény és igazsággal ellenkeznek. Tegnap este is volt tüntetés és nem volt semmi. A törvény megtartását nem abban látja, hogy mindenki gusztusa szerint cselekedhessen az utcán. Lovász vádjait visszautasítja. Ő a szocialistákkal nem szövetkezett. (Zajos ellentmondások a balon és szélsőbalon.)

Kubik Béla: De ugy van!

Szell Kálmán: Nem ugy van!

Rakovszky István: Micsoda bolendítés!

Szell Kálmán: Ismételten hangsúlyozza, hogy a szocialistákkal sem titkon sem nyilvánosan nem szövetkezett. (Zajos ellentmondások.) A nemzeti küzdelem itt van a mi oldalunkon. (Hosszas zajos ellentmondás a balon és szélsőbalon. Felkiáltások: Nem áll! Nem áll!) A kisebbség eljárása az erőszakoskodás. (Zajos ellentmondások a szélsőbalon.) Azt mondják, hogy tárgyaljuk a tisztviselők javaslatát. Hát ki akadályozza! Es kinek az érdeme a tisztviselők fizetésrendezése törvényének megalkotása. Nem a kormányé? Ő mindig a jog törvény, igazság alapján áll, erőszakot sohasem csinál. Ezért a többség akaratának igenis érvényesülnie kell. (Hosszas éljenzés, taps a jobboldalón. Zajos hocholás a balon és szélsőbalon.)

Rakovszky István: Személyes kérdésben szól. A miniszterelnök visszautasította állítását, hogy a kormány és a szocialisták közt szövettség van. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Szell Kálmán: Ugy van!

Rakovszky István: Miután a miniszterelnök egy közege, rendőrfőnök a rend fenntartása iránt oly primitív felfogást mutat, nem bizonyít mást, mint a szövetséget a szocialistákkal. Ez a Bánffy féle rendszer. (Ugy van! a szélsőbalon.) Kéri a miniszterelnököt és felelőssé teszi arra, ha holnap botrány lenne!

Szell Kálmán: Fenntartja a mit mondott.

Kubik Béla: A tények megczáfolják.

Szell: Semmit sem bizonyítanak a tények, azok helytelen felfogásból származnak. (Ugy van! a jobboldalón.) Ő felelőssé tenni nem lehet a holnap történekeért. A rendőrség mindent meg fog tenni a rend érdekében. (Nagy zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Kilátszik a lóláb!) Ő kiadta rendeletet a rend fenntartására, ezért felelős, másért nem. (Ugy van! a jobboldalón, ellentmondások a szélsőbalon.)

Lengyel Zoltán: Személyes kérdésben szólal fel. A miniszterelnökkel szemben fenntartja állítását, hogy a rendőrség tegnap indokolatlanul brutálisan támadta meg a tüntetőket.

Kadur és Kata.

Irtá: Daudet Alfonz.

1870-ben történt. Kadur-ben Kefira őrmestert az idegenek legiójából haldokolva vitték a Ripert-féle fűrészmalomba, ahol öt hosszú hétig tartott rettenetes vergődése. Lázalmában gyakran ott képzelődött a csataterék puszkaporos levegőjében, máskor Algierba vándoroltak fülhajsolt gondolatai, hogy egy perczre megpihenjenek az atyai házban, a matamasi bíróságában. Ha aztán néha magához tért, világos, hűvös szobában találta magát, melynek fehérfüggönyös ablakain gyöngén szivárgott be a melegítő napsugár. Agya előtt révedező szeme figyelmes, csendes fiatal ápolónőt látott, ezüst kereszt és rózsafüzér nélkül, hosszú, sűrű szőke hajjal, mely leomlott egész a térdeig.

— Kata, Kata, — hangzott néha, mire a leányka lábujjhegyen eltávozott, csak a távolból hallatszott hangjának ezüstös csengése, mely olyan volt, mint a patak csobogása a malom alatt.

Kadur-ben Kefira sokáig, nagyon sokáig nyomta az ágyat, de Riperték olyan kitarítón ápolták, hogy sebei mégis csak behegedtek.

Lassankint megint beszélni kezd, mutatva ragyogó fehér fogait, miközben fel-alá járkál a szobában. Csikos, kihimezett kabátjának egyik ujjja üresen csüng lefelé, karja még béna és nem használhatja.

Nap-nap után Kata fonott nádszékét visz

le a kertbe, s gondosan kikémléli a legmelegebb helyet, ahol az odatűző napsugár korán érleli a szőlőszemet. Es Kadur, aki, mint a bíró fia, Algirban az arab gimnáziumba is járt, valami barbár francziasággal köszöni meg mindezt. Majdnem mindent a »bezzef« és »macach bono-val« intéz el.

Egészen öntudatlanul az arab legionárius rajzává lesz a leánynak. Az üde franczia gyermek, aki szabadon él, mint a madár, piros arczcskáját sem fátyol, sem ablakrostélyok mögé nem rejtji, lényének kimondhatatlan varázsával tökéletesen lebilincselte a sebesültet. Milyen óriási különbség, a leány, meg a befalazott, illatszerekkel átitatott apró mór asszonyok között, akik az ő hazájában élnek.

Kata azonban egy kicsit mégis feketének találja Kadurt. De olyan jószágos, derék arcza van. Egy dolog bosszantja mégis, hogy ebben az Algirban a férfiak annyira asszonyt vesznek el, amennyi neki tetszik. Néha az algiri még incselkedik is vele: »Kadur megfőstülni... négy asszonyt elvenni... négy«. Ilyenkor szörnyű méregre lobban és egyenesen az arczába vágja: — Hu, te csunya Kadur! Te pogány!

Az arab úgy nevet erre, mint a gyerek, hirtelen azonban megint komolylyá válik az arcza, megáll egészen közel a leány előtt és tágira mereszti a szemét, mintha a tekintetbe belé akarná mártani a lezbajosabb teremtést.

Észrevétlenül Kadur és Kata szívébe befészkelődött a nagy szerelem érzése.

Mikor Kadur megint helyreállt, visszatért atyjához. Megérkezése ünnep volt és az egész falu tisztelettel hódolt neki. A vékony sipok, meg a vastaghangú dobok a legedesebb melódiákat játszották az ő tiszteletére. Az öreg kadi már régen halottnak hitte drága fiát, mikor egyszer csak feltűnt az alakja a sudár kaktusz alleában, amint lassan közeledett a szülői hajlék felé. A bíró sötét burnuszban ülve várta, miközben egész teste romegett az izgatótságtól.

Egy teljes hónapig dárídót ült a törzs. A szomszéd kadik és agák vetekedtek egymással, melyikük lássa előbb vendégül az obsitost, akinek ilyenkor mindig mesélnie kellett a nagy ütközetekről, amelyekben részt vett.

Hiába volt azonban minden ünnep, minden vigalom, Kadur szívében nem támadt föl többé a boldogság érzete. Szülői házában, körülvevő gyermekkori emlékeitől, kedvelt lovától, kutyáitól, mindentől, amit szeretett, hiányzott neki valami és ez a valami a Kata nyílt beszéde, a leány édes nevetése volt.

Az arab asszonyok szakadatlan csevegése, turbékolása, amitől egykor régen úgy megdobbant a szíve, ma már nem hatott rá, kimerítette, unatta, a művészi hajfonatok, aranypénzkekkel diszített keblek, a rancsvirágból font koszorúk, melyek ott diszlettek a koromfekete hajon, a rózsaszínű seilyemtakarók a felt idomokon, mind, mind hidegen hagyták.

Lovász Márton: A miniszterelnök előbbi szavait kifakadásoknak, majd frázisoknak nevezte.

Szell: Az is volt.

Lovász Márton: A miniszterelnök válasza is az volt. Kérde a miniszterelnöktől, mint belügyminisztertől, megengedhető-e, hogy két népgyűlés legyen ugyanazon helyen? Felolvassa a szociálisták felhívását a holnapi népgyűlésre. A szociálisták célja, hogy megzavarják a mi népgyűlésünket. Ezért a miniszterelnök szavait, mivel a tények ellene vallanak — tres frázisoknak mondhatja csak. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Szell Kálmán: A szociálistáknak az engedély hétfőn adatott, míg a plakát csak ma jelent meg. A rendőrség tehát nem tudhatja hétfőn, hogy mit akarnak a szociálisták szombat. (Ugy van! a szélsőbalon). De hiszen önök nap-nap után tárgyaltak a szociálistákkal. Csodálatos, önök tárgyaltak és nem szövetkeztek, mi nem tárgyaltunk és mégis szövetkeztünk volna? Hát ez frázis.

Kubik Béla: Személyes kérdésben szólal fel. Az ellenzék tárgyalt a szociálistákkal, de nem egyeztek meg, míg a baloldal nyíltan bevallja, hogy nem tárgyalt, de szövetkeztek. (Zajos ellentmondás a jobboldalon.) Szell a négy év alatt soha olyan óvációt nem kapott a többségtől, midőn a törvény alapján állott, mint most, midőn az erőszakosság terére lépett. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Szell Kálmán: A leghatározottabban visszautasítja, mintha ő az erőszakosság terhére lépett volna. (Viharos helyeslés jobbról.)

Holló Lajos: Fenntartja állításait.

Vészi József: Személyes kérdésben szólal fel. Holló képviselőtársa és újságíró kollégája olyan kérdést hozott fel, melyre lett volna alkalma a Házon kívül, a lapjában válaszolni. Dehát joga volt itt felhozni, azt nem vonhatja kétségbe. Felolvas egy kommunikét, melyet egy könyvadás adott le, amelyben a szociálisták hangoztatják, hogy a tüntetésbe nem szabad a király személyét belevonni.

Rakovszky István: Milyen monarchikusak lettek egyszerre a szociálisták.

Vészi József: Holló azt mondta volt, hogy az én cikkem nem felel meg a valóságnak. Hát miért nem rektifikálta ezt lapjában, hiszen lett volna ideje rá. Holló azt mondta rá, hogy: Vészi Jakabok. Ha ezzel azt akarta mondani, hogy én szociálista vagyok, kijelentem: Nem vagyok az. Ha zsidóságra akart hivatkozni: kijelentem, hogy bár nem játszotam közre a körülmény megteremtésére, de zsidó vagyok és ezt örömmel viselem. (Derűtlenség.)

Ujra, meg újra visszatért emlékezetébe a hosszú szőke hajfonat, amelyet nem tartottak össze sem gyöngök, sem virágok, de amelynek aranyos hullámaival oly szépen játszott egykor az elzászi szellő.

Ha legalább körülnézett volna. Láttá volna, amint a szomszédos ház kicsi ablakából két éjfekete szemgolyó figyel minden mozdulatát. De Kadur ezekről a szuró pillantásokról sem akar tudni semmit. Ő csak azokról a hűséges pillantó, bársnyos tekintetekről álmodozik, amelyek olyan agzódo részvétellel kémlelték az ő rettenetes fájdalmait; ezeket a szemeket látta csak, benne a kéklő ég tisztaságát.

Lassan-lassan ezek a kéklő szemek elvesztették varázsukat. Az első séta emléke, a gyógyulás kezdő jelei, Franciaország enyhe levegője idővel elmosódtak. Kadur elfelejtette Kátát. Az egész Cseh-földgyben nem beszéltek egyébről, mint az ő eljegyzéséről Jaminával, az ariadeli aga leányával.

Egy szép napon Kadur ben-Kefira és atyja

Holló Lajos: Kijelenti, hogy a Jakab szó véletlenül mondotta.

Thaly Kálmán: Es ha úgy is lenne, az nem szégyen.

Rakovszky: Hiszen van Zichy Jakab is.

Ugron Gábor: Hát szent Jakab?

Rákosi Viktor: A Jakab szó nem becstelenséért.

Holló Lajos: A könyvadás jelentése valótlanság. Ő csak azt csodálja, hogy a kormány lapjai úgy akarják feltűtteni az ellenzékét és annak illusztris férfait, mintha ők antidinasztikusok lennének. Ezért hozta a Ház elé az ügyet. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Szell Kálmán: Most jelentette be ide a Házba, hogy mielőtt megengedte volna a szociálisták népgyűlését, a polgárság két vez tője, egyik Lakatos Sándor volt képviselő, kijelentették, hogy az ellen kifogásuk nincs. (Gúnyos derűtlenség a jobboldalon. Felkiáltások: No tessék! Zaj a szélsőbalon.)

Vészi József: Kijelenti, hogy az a könyvadás, mely a d lgot közölte, a néppárt és a függetlenségi párt hivatalos könyvadás volt: a »Politikai Ertesítő« (Nagy zaj a balon és szélsőbalon. Eltöndörölés).

Endrey Gyula: Hát majd kidobjuk!

Lengyel Zoltán: Az nem párt könyvadás!

Holló Lajos: Kijelenti, hogy Lakatos, midőn a szociálisták népgyűlését nem ellenezte, akkor még nem tudták, mit akarnak a szociálisták.

Rakovszky István: Kijelenti, hogy a Pol. Ert. könyvadás sem a néppártnak, sem a függetlenséginek nem hivatalos organuma. De hiszen a könyvadás szerkesztője, Csató, ott ül a Lloyd-klubban, Vészi mellett. Szép állapotok lehetnek a szabadelvű klubban, midőn megtadják egymást annak tagjai.

Vészi József: Kijelenti, hogy a lapok az ellenzéki pártok értekezleteiről szóló kommunikéket mindig a Pol. Ert.-ből veszik át.

Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

A törvénytelen gyermekek helyzete.

A múlt évben a nagyváradi jogászegylet előadásai kapcsán részletesen és ismételtlen foglalkoztunk avval a mozgalommal, mit a páholy indított meg a törvénytelen gyermekek érdekében.

A kifejlődött vita folyamán úgy a jogászegyletben, mint a sajtóban alaposan sarokba

szorították a radikális irány szószólóit, kik már a tizparancsolatot is megakarják változtatni, s a szőlők tiszteletét is aláássák a gyermekekben.

A radikálisok úgy látszik nem tágitanak. Most talentumos vezértük dr. **Várady Zsigmond** újította fel e kérdést tegnap a jogászegyletben tartott előadásával.

Ritók Zsigmond kir. táblai elnök most csak röviden reflektált Várady előadására, de bejelentette, hogy részletesen fog felelni arra.

A kérdést figyelemmel kísérik most is, mi is hozzá fogunk szólni.

Tudósítónk jelentése a tegnapi gyűlésről a következő:

Várady Zsigmond a radikális irány képviselője. Véleménye szerint a törvényhozásnak úgy kell intézkednie, hogy a kész bűnösöket szigorúan büntesse, de a nem bűnösöket ne nevelje bűnösjelölteként, már pedig ma a törvénytelen gyermekek fejenként büntöltek.

A classicus világ nem állított fel oly éles határt a törvényes és törvénytelen gyermekek közt. A concubinátus még családi élet volt, s a törvénytelen gyermekek öröklése is sokkal tágabb volt (1/6 rész.) Ma ilyen indítványt radikálisnak neveznek, ennek a társadalmi fejlődés, az öröklött nézetek az oka.

Magá az egyházjog sem volt oly merev, mint ma (!?); a törvénytelen leánygyermeknek kiházasítási igénye volt stb. Mikor az egyházjog befolyása a népjogokra csökkent, a törvénytelen gyermekek helyzete is javult, s idővel legalább a közjogi korlátok megszűntek, hátra van még a magánjogi korlátok eltörlése.

Az állam alapja a család szerinte régi és elkopott frázis, a mai állam legkevésbé sem nyugszik a családon. (Vajjon?) Ezt — szerinte — könnyű volna kimutatni, de maradjunk meg ezen régi tankönyvekből átvett nézet mellett.

A mai állami rend a lelkeket nem tudja kielégíteni, pedig a mai rend a conservatív álláspont szerint az erkölcs állapota. Az elégtelenség érthető. A törvénytelen gyermek atyja száz előnyt élvez, az anyja száz büntetést szenved. A törvényes atya tartani köteles felelőségét, gyermekeit vagyoni viszonyaihoz képest. E terhek folynak az erkölcsből az igazságból. A törvénytelen gyermek atyjára esetleg háruló terhek oly minimálisak, hogy csak elpusztulásra elég. Nem tartozik törődni a gyermekkel, sem anyjával — így történik meg, hogy hozzávetőleges számítás szerint 30.000 gyermeket ölnek meg évenként Magyarországon — többnyire titokban, lepőzött cselekvényekkel!

főkészültek szamarakkal, öszvérekkel, meg egyéb teherhordókkal, hogy a szomszéd városban nászajándékot vegyenek. Reggeltől estig bazárról-bazárra szaladgáltak, összevásárolva arannyal átszőtt buronszokat, drága szmirnai szőnyegeket, ambra-illattól áradó nyakláncokat és fülöngyöket. Most, mikor Kadur puha, drága bársonyban, ékszerekben és gyöngyökben díska, még Jaminára gondol. Most ismét egészen keleti lett, kevésbé a szív érzelmei folytán, mint inkább a levegő, a természet és származásának befolyása alatt.

Napnyugtakor értek a drága kincsekkel megpakolt állatok az arab kereskedelmi társaság udvara elé, de itt föltartóztatta őket a jukban egy csomó összeverődött ember. Éppen ekkor érkezett egy csoport kivándorló. Mintán érkezésük nem volt előkészítve, az idegenek megfélemlítve, jajzatva tudakozódtak mindenfelé. A kishitűk összekuporodtak a czőkmőkjaikon, fáradtan várva, hogy valami történjék velük. Es mintha csak súlyosbitani akarná a szám-

tűzötték szomorú helyzetét, a nap mind mélyebbre süllyedt, hosszú, fekete árnyékok borítva a földre.

Kadur gondolat nélkül bámult az érkezőkre. Hirtelen kimondhatatlan, hatalmas mozgás támadt a bensejében. Az öreg parasztasszonyok viselete, a selyemfűzők, a fiatal asszonyok kendersziű haja, mintha eltemetett emlékei ébredtek volna... Es a következő percben már meg is ismeri a mélabus arcot, a hosszú haját, az elbájoló vonásokat. Kata van előtte. Atyjával, anyjával, az öreg Riperték és még egy egészen kicsi gyerek — itt állnak előtte... Messze a fűrészmalomtól, a patakocskától, amely oly békésen hömpölyög a magányos házikó mellett.

— Kadur!

— Katal!

Majdnem egyszerre kiáltják. Ő halálsápadtan, a lány bitoros ajakkal. Gyorsan tanácskoznak. A kadi háza nagy. Mig a kivándorlók valahol egy kis földet kap-

K i t ü n ő s a j á t t e r m é s ű b o r o k

141

kaphatók lakásomon üvegezten a következő árakon:

	1 liter	0,7 liter	0,5 liter
1. Új (palaczk nélkül) — —	frt 82 kr.	frt — kr.	frt — kr.
2. Ó, asztali, n.-váradi, fehér	— 40	—	—
Finom fajborok:			
(palaczkkal)			
3. Kadarka, vörösbör, ménesi	1 — 90	— 65	—
4. Cabernet, vörösbör	1 — 10	— 70	—
5. Sauvignon, fehér csemegebor	1 — 20	— 10	— 75
6. Ménesi aszú, vörös	—	—	— 50

Hogy finom *fajboraim* a n. é. közönség részére könnyebben hozzáférhetőek legyenek, a 3., 4., 5., 6-os számú fajokból 7-10 és 5-10 literes üvegekben **IFF. POPPER JÓZSEF** ur kereskedésében bizományi raktárt tartok, a hol is a jelzett boraim ugyanazon árrban kaphatók, mint nálam.

10 üvegen felül megrendelést házhoz is szállítok. Saját termésű törköly-palinka és cognacomat is áruba bocsátom

Molnár Lajos

Schlauch-tér 18. sz.

Telefon szám 406:

A svéd és norvég jog a legmagasabb nívóan áll az észjog szempontjából. Itt a nőnek minden esetben van apasági keresete, a tartásdíjat ha nem fizeti, az állami dologházban köteles a tartásdíjat ledolgozni s az apaság megállapítása a gyermek törvényesítését eredményezi. Azért itt sokkal több a házasság, mert sietnek a törvény szigora elől a házasság által menekülni.

Nálunk kevésbé követelik a reformot, pedig az állapotok igen rosszak. Londonban 40, Budapesten majdnem 400 törvénytelen születés esik ezer születésre. A hol a szaporodás a legnagyobb, a törvénytelen születések arányszáma legkisebb, s fordítva, statisztikai adatok bizonyítják, hogy a legkisebb tényleges szaporodási arányszámú nemzeteknél — köztük a magyarnál — legnagyobb a törvénytelen születés arányszáma. Ez büntetés, az erkölcsatlenség büntetése. Az erkölcsatlenség nép nem fog szaporodni, hanem megsemmisül s nem lesz, a ki romjain állva pusztulását megkönnyezze.

Az állam a törvénytelen gyermekek életéért felelős s felelős a társadalom. Ne csak a törvény előtt, a jog előtt is egyenlőknek kell lennünk.

Sorba veszi aztán előadó a magánjogi törvénykönyv tervezetének vonatkozó intézkedéseit s azok helytelen voltát igyekszik kimutatni.

Szükséges volna továbbá, Várady szerint, hogy a törvénytelen gyermek atyja nevét viselje s az anya házasság nélkül is nagykoru s gyermeke vagyonának hasznélvezője legyen.

Az örökségben legalább egy fél köteles rész volna adandó a törvénytelen gyermekeknek.

Hátra van még a zsarolás kérdése. Igen fontos ellenérv, hogy a gazdagabb ember ártatlanul lesz kitéve a zaklatásnak. De hiszen ez nem oly nagy hátrány s utóvégre a collectiv apaság fogalmi képtelenség.

A történelmi fejlődés, a társadalmi kényszer a radikális változást kényszerítve teszi, tisztelet az ellenvéleménynek, de hiábavaló, szerinte, minden erőlködés, az egyenlősítés be fog következni, mert be kell következnie.

Ritók Zsigmond elnök a beszéd után nagyon helyesen azzal zárta be az ülést, hogy az egyedüli szempont nem a radicalizmus, nem a conservativizmus, hanem az igazság s a következő alkalommal ezen szempontból fogja megvilágítani a kérdést.

Erthető érdeklődéssel nézünk a királyi tábla érdemes és tudós elnökének ígért előadása elé.

nak, ott lakhatnak. Az anya hirtelenében öszszecsomagolja a körülötte elszórt holmikat, odahívja a kicsikét, aki már barátokzik a fekete gyerekekkel és Katát gyengéden nyeregbe emelik, miközben ismét hallatszik ezüstös nevetése.

Kadur meghatottan keresgél a nászajándékok között, aztán kivesz egy nehéz selyembarnuszt, azzal takarja be Katát, hogy a hideg ellen megoltalmazza. Fejét értékes kendőbe burkolja, amitől olyan lesz a lány, mint egy szőke muzulmán, akire ráborul a fekete éjszaka.

Ez a gondolata támad Kadurnak is, amint csendesen elmerült a szemléletébe. Kimondhatatlan boldogság szállja meg, ostoba gondolatok kergetőznek fölzaklatott agyában. Visszaadná az aga leányának a szavát, inkább Katát venné el, de... A virágzó narancsallékban szeretne ezzel az ő menyasszonyával, akihez szívének megújult lázas szerelmével szegődött, bevonulni a falujába; a leány, amint az öszszvéren ülve mosolyog, ő meg mellette a porba alázottan, kezében a kantárszárral.

Még izgatottan kéjeleg ettől az álomtól, mikor jelt akar adni az indulásra, de Kata lágy hangja félbeszakítja:

— Ne még, kérem. Várjuk meg az oramat.

Szegény Kadur.

Védelem a kisiparnak.

— Szatócsok és vegyeskereskedők kész cipőt és csizmát nem árulhatnak. —

Altalános a panasz, hogy az ipar pang, a kisiparosnak még az a megélhetése sincsen biztosítva, amelyet becstületes munkája után méltán elvárhat. Pedig egész nagyságában a legtöbbben nem is sejtik azt a nyomoruságot, amelylyel igen sok iparos család küzd.

Kongressusokon, tanácskozások között, a sajtóban keressük a gyógyszert, amelylyel a kisiparosokon segíteni lehetne, azonban a baj oly nagy és okai oly mélyre nyulnak, hogy gyökeres orvoslására nincs még reménység sem.

Arról lehet szó, hogy a hol lehet, mindent elkövessünk a kisiparosok további fenmaradása érdekében s ez által is enyhítsük a bajt. Ez kötelesség, mert állami érdek is a kisiparosok boldogulása.

A kisiparnak kétségtelenül a legnagyobb veszedelme az ipartörvény maga, amely alkalmat ad arra, hogy bárki kivegye a kenyeret a kisiparos kezéből, ha némi tőke szerencsés birtokosa.

Az ipartörvényből folyik az is, hogy ma már a falusi szatócs, vagy vegyeskereskedő nemcsak arra terjeszti ki üzletkörét, amire tulajdonképpen jogosult, hanem a pálinka és só mellett kész ruhát, kalapot, cipőt, gubát, csizmát, cserépedényt, szerszámot stb. egyként árul, s tőkepénzével legyőzhetetlen konkurrencziát csinál nemcsak a helyi, hanem a nagyváradai iparosoknak is.

A nagyváradai piacon állandóan megtörténik, hogy a vidéki szatócs a hetivásár végén, bepakolás előtt keresi fel pl. a csizmadia iparosokat s potom áron összevásárolja a nagymennyiségű lábbeliket. A szegény, kétségbeesett iparos alacsonyabb árért adja oda munkáját, mint önmagának van, csak hogy pénzhez jusson. A szatócs aztán otthon többkevesebb haszonnal készpénzért, vagy iszonyu uzsora mellett gazdasági terményért ad tul a csizmadia, gubákon stb.

Ezáltal el is tereli a vidéki forgalmat a nagyváradai piacztól. Avagy ki nem halott még a nagyváradai piacon olyan nyilatkozatot:

— Jöjjön már kelmed, ne töltsük az időt, hiszen megveheti otthon a botosnál.

Igy hanyatlak mindjebban Nagy-Várad piacza.

A megye majdnem minden községében fennállanak ezek a viszonyok. Bihar-Diószegen, Élesden, Szalárdon, Tenkén, Komádiban stb. elárasztják a vegyes kereskedők és szatócsok a közönséget mindenféle iparcikkkel s végtelen kárt okoznak ezzel a kisiparnak.

A bajt a hatóság is jól látta, de mindig süket volt az iparosok részéről felhangzó panaszok iránt, sőt egyenesen lábat adott a szatócsoknak ezekre a visszaélésekre azon törvénymagyarazattal, hogy a vegyes kereskedő korlátlanul mindent árulhat s ezt egy régi elavult miniszteri intézkedésre alapította.

A kereskedelmi miniszter végre figyelmére méltatta a szegény iparosok panaszát s intézkedett, hogy egyes szatócsok kapzsisága ne segítse elő a kisipar hanyatlását.

Egy konkrét eset alkalmából kimondotta, hogy a vegyes kereskedő kész cipőt, csizmát, bőrt, speciális cipésszerszámot nem árulhat. Ha pedig ezen iparcikk eladására nem jogosultak a szatócsok és vegyes kereskedők, ép-

pen ugy ruhákat, kalapokat stb. sem árulhatnak.

Erre nézve a »Magyar Ipar« legutóbbi száma a következőket írja:

A kereskedelemügyi miniszter f. évi január 27-én 1868. sz. alatt hozott elvi határozatával egy vegyeskereskedő és szatócs ellen kész férfi és női csizmának üzletükben való jogosulatlan árusítása miatt indított iparkihágási ügyben hozott ítéletet, mely a vádlottakat a fenti iparkihágás vádjá és következményeinek terhe alól felmenti, megváltoztatta s panaszlottakat az 1884. évi XVII. t.-cikk 4. §-ába ütköző kihágás miatt ugyanazon törvény 156. §. a) pontja alapján behajthatatlanság esetén egy-egy napi elzárásra átváltoztatandó 6—6 korona pénzbüntetéssel büntette.

Igy határozott a miniszter, mert a szatócsok és vegyeskereskedők a cipész- és csizmadia-ipar körébe tartozó iparcikkek közül csak azokat vannak feljogosítva elárusítani, melyek, mint például a fénymáz, kefék stb. a háztartás körül és a gazdaságban is általános és sürű használatban vannak. Egyéb, a fentemlített iparok körébe tartozó iparcikk, mint pl. bőr, speciális cipész-szerszám, valamint kész cipők és csizmák stb. elárusítására azonban nem jogosultak.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

- Márcz. 8. A párbajellenes szövetség ülése d. e. 11 órakor a kir. főügyészségnél.
 Márcz. 8. A városi árveház igazg. választmányának ülése d. e. 11 órakor a városházán.
 Márcz. 8. A Bihar megyei nőegylet hangversenye.
 Márcz. 8. A Szigligeti társaság felolvasó ülése d. e. 11 órakor a kath. jogakadémián.
 Márcz. 11. Kiskereskedők társulatának közgyűlése d. u. 8 órakor.
 Márcz. 14. A Szigligeti társaság közgyűlése d. e. 10 órakor a városháza nagytermében.
 Márcz. 14. Kath. Szabad Liczeum előadása (estély.)
 Márcz. 15. A közs. polgári leányiskola kurucz-ünnepélye a Csarnokban.
 Márcz. 16. A nagyváradai gőzmozdonyú közúti vaspálya r. t. közgyűlése d. e. 10 órakor.
 Márcz. 22. A hegyközség közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.
 Márcz. 22. A kath. főgymnázium ifjuságának matinéja d. e. 11 órakor.
 Márcz. 22. Az ügyvédi kamara közgyűlése d. e. 10 órakor a városháza nagytermében.
 Márcz. 29. Kath. Szabad Liczeum előadása.
 Apr. 18. Kath. Szabad Liczeum zárünnepélye.

* Személyi hírek. **Várady Antal**, az országos hírtöltő, az »Országos Színművészeti Akadémia« igazgatója, ki a Szigligeti-társaság mai felolvasó ülésén és a Bihar megyei nőegylet hangversenyén olvas fel költeményeiből, már tegnap városunkba érkezett. Vele jött Nagyváradra a költő ifju, művész leánya **Aranka** is, a ki tegnap mutatkozott be a Szigligeti-színházban, ma pedig a nőegylet koncertjén szerepel. A költő s leánya rokonuk **Batig Ferencz** szívesen látott vendégei.

* Kinevezések és kitüntetések. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy **U Felsége Lórenz Róbert** nagyváradai 4. honvédezedbeli alvezredest a központi fegyvertár parancsnokává nevezte ki. **Szelestey Károly** ezredest, a VI-ik csendőrkerület parancsnokát pedig a 3-ad osztályu vaskorona-rend keresztjével tüntette ki. Ugyancsak a tegnapi hivatalos lap adja hírt, hogy **Horváth Ákos** margitai adóhivatali díjtalan gyakornokot a nagyszalontai adóhivatalhoz dijas adóhivatali gyakornokká nevezte ki a pénzügyminiszter.

* A választók összeírása. A nagyváradai választók évi névjegyzékét e hónap folyamán fogják összeállítani. Nagyvárad város központi választmánya tegnap ülést tartott, a melyen résztvettek: **Bordé Ferencz** főjegyző, mint elnök, **Rádl Ödön**, **Hlatky Endre**, dr. **Radó Ignác**, **Mezey Mihály**, dr. **Várady Zsigmond** és dr. **Istvánffy István** eladó. A jövő évi választók össze-

írására a küldöttségeket a következőkből alakították meg: Várad-Olasziban: *Hlatky* Endre elnök, dr. *Hoványi* Gyula, dr. *Radó* Ignác tagok; — Várad-Ujvárosban: *Mezey* Mihály elnök, *Szokoly* Tamás és dr. *Mihelffy* Lajos tagok; — Váralja-Velenczén: *Reismann* Mór elnök, dr. *Kurländer* Ede és *Domokos* Károly tagok.

Rádl Ödön, aki 26 év óta vezette Váralja-Velenczén mint elnök a választók összeírását, ezúttal nem fogadta el az elnökséget, mivel Olaszországba utazik éppen azon időben, amidőn az összeírást foganatosítják.

A küldöttségeket utasította a központi választmány, hogy az összeírást április 10-ig fejezzék be, mert április 15-én a központi választmányuk meg kell kezdeni a névsor összeállítását.

A hivatalok, intézetek vezetőihez a polgármester a következő felhívást intézte:

Nagyvárad város központi választmányának f. évi márczius 7-én 2/4. kv. sz. a. hozott határozata folytán tisztelettel felkérem czímet, miszerint a vezetése alatt levő, szervezeti joggal bíró tisztviselők (tanárok, tanítók, hivatalnokok, lelkészek) névsorát, a családi és melléknév, állás, életkor, lakás, a városrész, utca és házszám, évi fizetés pontos kitüntetés mellett hozzám, mint a központi választmány elnökéhez legkésőbb f. évi márczius 25-ig beküldeni sziveskedjék, hogy az illetők a képviselőválasztók 1904. évre érvényes névjegyzékébe felvehetőek legyenek. Nagyvárad, 1903. évi márczius hó 7-én. *Rimler* Károly, polgármester, mint a központi választmány elnöke.

* A Szigligetisták felolvasó ülése. Ma délelőtt 11 órakor tartja meg felolvasó ülését a jogakadémia disztermében a Szigligeti-társaság a következő műsorról:

1. Költemények. a) Az örökkévalóság b) A fehér galambok. Irta és előadja Dr. *Várad* Antal, a Társaság rendes tagja.
2. Tanyai történetek. Irta és felolvassa *Palotás* Fausztin, a Társaság rendes tagja.
3. A dekadens házasság. Irta és felolvassa Dr. *Kurländer* Ede, a Társaság rendes tagja.

* **Házalnak a protekcióval.** Még a kezdetén jártunk a villamos világítás kérdésének, mikor *Hollós* József műszaki tanácsos azt hangoztatta Nagyvárad város kiküldött bizottsága előtt, hogy az egész villamos tüzem sikere attól függ, milyen lesz a vezetése, ez határozza meg, hogy áldás lesz-e ez a mű a városra, vagy pedig keserves csalódás. Rámutatott egyes helyekre ennek igazolásul a műszaki tanácsos. Most van eldöntés alatt ez a nagyon kényes kérdés és főként Nagyvárad város polgármesterére nehezedik a döntés, jóllehet, hogy a kinevezést a törvényhatóság hagyja jóvá. A pályázat kiváló eredménnyel járt, kitűnő pályázók vannak, s csak az a fő, hogy minden mellékletektől, protekciótól menten, egyedül a nagy cél irányítsa az igazgató személyének megválasztását. Azért írjuk e sorokat, mert már is megindultak a korteskedések, a protekció hajhászat egyik-másik rokon és testvér pályázó érdekében, s nem átalják a polgármestert szeliden informálni. Ezeknek azonban aligha lesz sikerük, legalább a város érdeke ezt kívánja. Mindenesetre nyilván tartjuk az ügyet.

* **Az új városház világítása.** A többi között a budapesti Zellerin M.-féle gyár is nyújtott be ajánlatot Nagyvárad városához az új városi székház villamos berendezésének elkészítésére. A cég most külön megkeresést intézett Nagyvárad városához, amelyben kijelentik, hogy a saját tervezésű csillárarajzokat márczius 15-ig be fogják küldeni s ezért kéri, hogy csak ezen idő után döntsenek az ajánlatok felett.

* **Temetés a zárdából.** Minden temetési szertartás szomorú, de a tegnapi, mikor Sr. *M. Immaculata* szül. *Szabados* Ilonka testvér fiatalon elhunyt teteme köré gyűltünk, hogy az egyház szertartása szerint utolsó útjára kísérijük, néma fájdalom ült minden arcra, könnyeket sajtolt ki minden szemből. Korán hervadni el mint a virág . . . ugy is hervadt ő el, fiatalon, élte virágában, mielőtt munkásságának gyümölcsét élvezhette volna. Megható volt a kép, mely az udvaron élénk tárult. A nagy udvar közepén volt felállítva a ravatal, elborítva koszorúkkal, melyeket a kegyelet, a hála helyezett oda. Az ablakok mögött az itt-hagyott rendtársak állottak szomorúan, kisírt szemekkel, összekulcsolt kezekkel, melyek között gyertyát tartottak. A ravatal körül állottak az elhunyt növendékei, rokonai, tisztelői százával. Ott voltak: *Palotay* László, *Fetser* Antal, *Grócz* Béla kanonokok, *Dencs* János tb. kanonok, dr. *Hoványi* Gyula, dr. *Kolozsváry* Béla, *Wimmer* Julián, *Stark* Gyula, *Szemethy* Géza, *Klédorfer* Lambert, *Kappel* György, *Mayer* Antal, *Kugler* Albert, *Halász* Gyula, *Heilinger* József, *Csicsay* Alajos, *Brém* Lőrincz, *Számorovszky* Rezső, *Peszky* Ferencz, *Mura* Fülöp, *Szabó* Ferencz, *Kampell* József, *Domokos* Andor stb. A megható szertartást *Vinkler* József v. püspök végezte segédlettel. Majd a növendékpapság ajkairól felhangzott a „Circum dederunt me . . .” Végül a tanítónképezde énekelt egy gyászdalt, mely után megindult a menet az olasz-i nagytemetőbe. Elöl egy fehérbe öltözött leányka atlaszpárnán virágkoronát vitt, majd a gyászkocsi következett, melyet szintén fehér ruhás leánykák vettek körül, kik fehér lilium-ágot tartottak kezükben. A gyászkocsit a növendékek s a közönség követte.

Tegnap a »Szabadság«-ban s. *Immaculata* halálhíréhez az az izléstelen megjegyzés volt csatolva, hogy őt szerelmi csalódás vitte a zárdába. Azt hisszük, felesleges e megjegyzésre bővebben reflektálni. Kritikáját önmagában hordja.

* **Készülődések márczius 15-ére. A községi polgári leányiskola** f. évi márczius hó 15-én d. n. 3 órakor a Kereskedelmi Csarnok disztermében Kurucz-ünnepséget tart, melyre Nagyvárad város minden szép és jóért lelkesülő közönségét ez uton tisztelettel meghívja az igazgatóság. Ez alkalommal fognak előadni *Beleznay* Antal énektanár új remek szerzeményei a *Lárogató* stb. A részletes műsorát legközelebb közöljük. Belépti díj: számított hely 1 kor., számozatlan ülőhely 60 fill., állóhely 20 fillér.

Mezőtelegden a bihar-szilágyi gyári dalkör 1903. márczius hó 15-én vasárnap, a gyári tisztviselők kör-helyiségében márczius 15-iki ünnepélyt rendez

Műsor: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: *Barta* Béla ur 2. Szózat. Előadja: a Dalkör. 3. Ünnepi beszéd. Tartja: *Vadász* Aurél ur 4. Insurgensek riadója. Előadja: a Dalkör. 5. Talpra magyar! Szóvalja: *Fenyvesi* Ferencz ur 6. Kossuth induló. Előadja: a Dalkör. 7. Alkalmi dalok. Enekl: *Gödör* László ur, zongorán kíséri: *Grünfeld* Ilonka k. a. 8. Hymusz. Enekl: a Dalkör. Kezdeté délután 5 órakor.

* **A városi közpénzek kamata.** A nagyvárad négy nagy pénzintézet tudvalevőleg leszállította a betétek után fizetendő kamatlábat. Mintán Nagyvárad városa éppen ezen négy pénzintézetbe helyezte el a köz- és árvapénzeket, valamint az alapítványokat, kérdést intézett a tanács a kamatláb változására nézve. A pénzintézetek, névszerint a Nagyvárad *Ta*-karékpénztár, a Bihar megyei kereskedelmi-, ipar- és termégyhitelbank, a Bihar megyei *Ta*-

karékpénztár és a Gazdasági és Iparbank tegnap értesítették a várost, hogy a kibocsátott hirdetményt Nagyvárad városával szemben módosították s a város által elhelyezett köz- és árvapénzek után, tekintet nélkül az elhelyezés időtartamára, állandóan 4 $\frac{1}{2}$ -ot fizetnek.

* **Betörés a várad-velencei állomáson.** A várad-velencei állomás raktárépületébe elmúlt éjszaka 2 $\frac{1}{2}$ óráját betörték, s az irodahelyiség 3 íróasztalát, valamint a pénzszekrény alsó farészét feltörve, onnét 158 korona készpénzt elvittek. A tolvajok a raktárhelyiségbe átkulcsos hatoltak be. Mikor azután a rendőr és az állomási személyzet észrevette őket, a raktárépület hátsó ajtaját kifesztették s úgy távoztak el. A raktárban volt holmiból mi sem hiányzik. A megejtett nyomozás során a tettesek kiléte már megállapított. Elfogatásuk iránt intézkedés történt.

* **Nők az iskolaszékben.** Az elemi iskoláról legújabb kiadott miniszteri Utasítás szerint tanítónők is lehetnek az iskolaszék tagjai, mint csoportigazgatók. Az iskolaszék két utóbbi ülésén már tényleg résztvettek és szavaztak is az iskolaszék nőtagjai. Most dr. *Kurländer* Ede törvényhatósági bizottsági tag adott be egy indítványt Nagyvárad városához, amelyben azt javasolja, hogy a város törvényhatósági bizottsága a községi iskolaszékbe nőket is válasszon. Az indítvány indokolásában kifejti, hogy az iskolaszék férfi tagjai nagyrészt nem értenek a neveléshez, míg a nők közül sokan tanítónképezdét végeztek s különben is egyéniségüknél fogva is alkalmasak arra, hogy a tanügygel foglalkozzanak.

* **A hétről.**

Szél Kálmán négy éve uralkodik. Négy év alatt igazán sok mindent emelt ebben süllyedő országban. Többek között a kvótát, a civilizistát s a hadi terheket. Csoda-e, ha ennyi emelés után a jubileumát is emelkedett hangulatban üli meg az ország.

A budapesti tüntető fáklyásmenet fáklyáihoz legjobb lenne fűdibusznak használni a katonai javaslatokat.

A császár április 25-én utazik Rómába. — Hát a szerb királyné? . . .

A montenegrói fejedelem drámát írt, mely most könyvalakban is megjelent. A török szultán sietett a könyvet megvásárolni. Ő szivesebben látja, ha a montenegrói fejedelem drámát csinálja, mintha történetet iparkodnék csinálni.

Modern előfizetési felhívás.

Nemrégiben indult meg a »Tuberkolózis« című szaklap, amely a tüdővész ellen küzd. Az átkos konkurrenzia azonban minden téren fellép és így bizonynyal nemsokára megjelenik ez az előfizetési felhívás:

Senki ne mulassza el az alkalmat, hogy megszerezze magának az

»Idült gyomorhurutot«

mely minden héten megjelenik bőséges tartalommal. Bizonyos, hogy az »Idült gyomorhurut« minden művelt család szivesen látott vendége lesz, úgy, hogy nem is tudnak tőle megválni!

Az »Idült gyomorhurut« éppen olyan tanulságos, mint a milyen szórakoztató!

Az »Idült gyomorhurut« egész évre 10 korona, fél évre 6 korona.

(*Kakas Márton*.)

* **Szilágyi Dezső szobra Nagyváradon.** A budapesti ügyvédi kamarában pár nap mulva leplezik le néhai *Szilágyi* Dezső volt igazságügy-miniszter mellszobrát, amelyet *Margó* Ede tehetséges szobrász készített. A fiatal művész tegnap egy levélben arról értesítette *Rimler* Károly polgármestert, hogy a szobor egy második példányát az elhunyt emléke

iránti kegyeletből Nagyváradnak, mint Szilágyi Dezső szülővárosának ajándékozta. A város természetesen csak örömmel fogadhatja kiváló fiának mellszobrát s valószínűleg az új székház dísztermében helyezik el.

* **Öngyilkosság a színpadon.** A laibachi színházban tegnap, a „Rip van Winkle” előadása alkalmával a nyílt színpadon öngyilkosságot követett el egy fiatal színész. Pachi Kornélia a ki valami kisebb szerepet adott, az öngyilkos. Pachi vagy a hogy a színház emberei és a habituék nevezték a szép „Nelly” nyílt színpadon agyonlőtte magát. Előzőleg egy levelet kapott, amelyet már egész este várt izgatottan. Egy barátja, aki látta izgatottságát, megkérdezte tőle, hogy mi baja van. — Levelet várok, amelytől életem függ — szökött neki. A szép Nelly szerelmes volt és ez adta kezébe a gyilkos fegyvert. Szívét odaajándékozta egy városi helyőrségben szolgáló főhadnagynak, aki azonban csak amitotta. Megígérte, hogy feleségül veszi és a mikor erre sor került, elfordult tőle és nem akart semmit sem tudni. A mikor pedig a szegény, boldogtalan leány zaklatta, hogy ígéretét beváltsa, fenyegetőzött és azzal válaszolt, hogy áttéti magát egy más városba. Tegnap este Pachi Kornélia levelet kapott, a melyben kéri, hogy látogassa meg egyszer és választ kért. A válasz jött is, de teljesen elutasító volt. Ezt a levelet akkor kapta, amikor a nyílt színpadra kellett lépni. Gyorsan elolvasta és a következő pillanatban forgópisztolyal agyonlőtte magát.

* **Találtak.** Egy selyem zsebkendőt és egy keresztilevet. Atvehető a rendőrség 4-ik számú szobájában.

x **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók. 158

* **Az Amerikai Aruház** üzletnagytás és építkezés végett a teljes rőfös és rövidáru raktárát a **Kalenda-féle** üzlet helyiségbe **Szt. László tér** helyezte át, márczius 12-ig. A hol most a lehető legolcsóbban lehet vásárolni. 221

EGYESÜLETEK.

A párbajellenes szövetség ülése.

A nagyváradai párbajellenes szövetség választmányja ma, vasárnap d. e. fél 11 órakor a kir. főügyészség irodai helyiségében (Széchényi-tér) ülést tart, melyre a választmányi tagokon kívül az egyesület minden tagját is ezennel meghívja az elnökség. Az ügy iránt érdeklődő vendégek szívesen láttatnak. Tárgy: A szövetség folyó ügyeiről szóló és a mozgalom fejlődésére vonatkozó jelentések.

IRODALOM.

„Jézus és Mária.”

Szentbeszéd. Irta: Gerebenics Sándor Győr.
Ismereti: Dr. Prohászka Ottokár.

Ime, ismét egy könyv, melyen megérzik a lélek, Jézus lelke; könyv, mely meg akarja nekünk mutatni az Urat, — meg akarja ismertetni szellemét, kegyelmének áldásait, intézményének, az egyháznak erejét, át akarja velünk éreztetni hozzá való közelségünket, vele való közösségünket, s ez által bevezetni Jézus életébe, a természetfölötti életbe.

Sokan dolgoznak e nagy földaton, e folytonos epifánián! Sokan törekszenek rányitni arra a csillagfényes utra, mely a kor hajlamainak, a műveltség igényeinek, a szellemek

izlésének megfelelni, s a lelkeket Jézushoz vezetni tudni. Dolgoznak e földaton a szellemesség hatalmával, a polemia élével, a dikció művészetével, az előadás alakító erejével, szinte annyira, hogy értem a szenteket, kik féltetni látszanak már az evangéliumot a szellemesség színporkázásától s a lángész lángkévéitől, — féltik, hogy káprázat s nem világosság, galvanizmus s nem életmeleg veszi körül majd így a Krisztus-képet.

A szerző elkerülte e veszedelmet. Fölment a szenthelyre, a szószékre, s az áhitat óráiban, az apostoli egyház igehirdetésének keretében, szentbeszéd alakjában adja elő azt, amit hinni s tenni kell. Világossága kedves olajmécset, s nem villámlás, — szívének melege nem galvanizmus, hanem életerő. De az eredmény is megfelelő: ez a tanítás a keresztény élet átértésére, s ez az apostoli szeretet a hitnek átélésére képesít.

Nagy dicsőretet mondok el róla: így kell prédikálni! Világosan, természetfeletti világossággal, — melegen, Krisztus szeretetének melegével, — s szépen, a lélek egyszerűségének szépségével. Itt a Krisztus-kép olyan mint a virág, mely mihelyt megnyílt, mindenkinek tetszik; beszél, de nem vitáz, — ajka szól, de nem czáfol, — bübajos, de nem érvel szépsége mellett. . . . »specie tua et pulchritudine tua intende . . . szépségével néz ránk . . . »prospera procede,« szívünkbe, lelkünkbe hatol . . . »et regna,« s győz, meggyőz igazságáról, győz szívünkön.

Igy hódít az igazság s az egyszerű szépség e szentbeszédekben! Az igazság szól hozzánk belőlük, s nem polemizálva, hanem szíveket vonzva vezet. Főllépése komoly és fölséges: komoly mint az evangélium, és fölséges mint az örök élet. Szava beható: amilyen beható a szeretet s az áldozat s Jézus tekintete a magas keresztől.

A könyv tárgya is bőszeges.

Rendkívül sokat ölel föl egy ádventi s két nagybőjti beszéd-sorozatban s utána következő 10—10 beszédben »Jézus ünnepei« s »Mária ünnepei« cím alatt. Mondhatjuk, hogy e beszédek folyamán szóba kerül az egész keresztény élet. Az élet a maga nyomorúságával, az eredeti bűnnel, melyet az első ember hatalmának, szépségének s erejének aranyos hátterére vetit, hogy annál jobban érezzük, hogy mik voltunk kegyelemből s mivé lettünk kegyetlenségünkben. Azután bevezeti az embert az anyaszentegyházba, boldogulásának intézményébe, melynek hatalmát, parancsolatait tudni, kötelező erejüket átérzeni s azokat átélni, annyi, mint a földön Isten gyermekévé minősülni. Az ily egyháziasság csak mély s boldogító meggyőződésből fakadhat, mely az egyházat tisztelni s benne Krisztust látni megtanult. Hogy tudjuk az egyházat szeretni, ha az nagy és szent nekünk! Hogy tudunk bőjtolni, misére járni, husvétkor gyónni ha mindezt az anya kezét fogva végezzük! Az ily lélek Krisztussal egységben él s érzi szeretetét megtestesülésében, penitenciatartásában, Oltáriszentségében, szentmise-áldozatában, keresztijében, halálában; az ily lélek a Szent-Szűz gyermeke, s a Mária-ünnepek során kivirágzik áhitata más szintű, szebbnél-szebb, mély tűző érzelemben. Minden ily cím, a szerzőnek egy-egy kiindulás a krisztusi igazságoknak s a keresztény érzésnek alapos és bensőséges kifejtésére.

Végül a szószék is hálás lehet a szerzőnek, mondjuk, a szónoknak, hogy jó, tartalmas beszédeket, hogy szentbeszédet adott kezünkbe. Nagyon ránk fér. A templomnak szent helynek kell lennie, hol nem üres szalmacséplés folyik, hanem, hol tüzes beszéd esik, mely az evangélium magasztosságának megfelel. Nagy igényei vannak a modern embernek a vallásosság iránt is, s a templomban épülni, megvigasztalódni s föllekesülni kíván; ünnepet akar ülni, valahányszor a szentelt küszöböt átlépi, s vigaszt jön meríteni Krisztus forrásaiból.

Fakadnak-e templomainkban e források? Van-e sok Mózesünk, kik e sziklából is éltető vizet fakasztanak? Ti tudjátok legjobban, kik a szellemi sivárság pusztájában álltok, sziklák közt jártok s forrást fakasztani hivatalva vagytok! Ti tudjátok! Fogjátok e könyvet, s ha belemélyedtek szellemébe s elme-

rültök elmékedéseibe: talán-talán már nem könyvet, hanem Mózes vesszejét szorongatjátok kezeitekben. Adja Isten!

A könyv kapható Gerebenics Sándor, székesegyházi hitszónoknál (Győr, Káptalándomb). Ára: füzve 6 korona, kötve 9 korona.

A második kath. nagygyűlés.

A magyarországi kath. egyleti és társadalmi életnek fáradhatatlan szervezője, dr. Gyürki Odón sajtó alá rendezte a második kath. nagygyűlés (1901. nov. 4—7.) munkálatait. Ez az érdekes munkálat most hagyta el a sajtót 276 lapra terjedő kötet alakjában. Ára 2 kor. Megrendelhető a kath. egyletek orsz. szövetségének irodájában (Budapest IV. Molnár-u. 11. sz.) Nagyon is érdemes volt kiadni ezt a könyvet. Olyan beszédek vannak benne, mint Majláth püspöké, Zichy János grófé, dr. Wolafka Nándor püspöké, Frohászka Ottokáré, (A XX. század és a katholicizmus) Mayer Béla püspöké és váradi ismerőseink közül dr. Vucskics Gyuláé és Pálffy Béláé. Az egész kath. nagygyűlés, a vele kapcsolatban tartott kongresszus munkálatai benne vannak e kötetben a szakosztályok értékes felolvasásaival és határozataival együtt. Ajánljuk figyelmébe mindenkinek, aki a kath. ügyek iránt érdeklődik, különösen pedig a könyvtáraknak megszerzés végett.

Ugyanitt kapható továbbá:

2. A Katholikus Egyesületek Orsz. Kongresszusa 1896-ban. Sajtó alá rendezte: Gyürky Odón. Ára 2 kor.

3. A Magyar Katholikusok Első Orsz. Kath. Nagygyűlése Budapesten 1900. aug. 17—20. Ára 2 kor.

A múlt évben tartott Harmadik Orsz. Kath. Nagygyűlés munkálatai márczius hó folyamán fognak megjelenni s 2 koronáért megrendelhetőek ugyancsak az Orsz. Szövetség irodájában.

Igazságszolgáltatás.

Ítélet a margitai választás zavargói fölött.

Tegnap hozott ítéletet a nagyváradai törvényszék a margitai képviselő választás zavargói fölött.

Még pedig a vád- és védelem meghallgatása után hatóság elleni erőszak miatt a következőkép büntette a középsi zavargókat:

Popovits Gábort 1 havi fegyházra, Patka András 6 havi börtön, Cinczár Gábort 7 havi börtön, Zsurka Jánost 3 havi fogház, Petrucz Miklóst 2 havi fogház büntetésre ítélte a kir. törvényszék.

Az ítélet ellen a vádlottak és védőjük dr. Adorján Emil felebbeztek.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Vasárnap: délután Katalin, este Szökött katona.

Hétfo: Nagymama (Várady Aranka vendégjátéka.)

Kedd: Jack és Bob (premier.)

Szerda: Jack és Bob.

Csütörtök: Doktor ur.

Péntek: Uff király.

Szombat: Uff király.

Vasárnap: d. u. New York szépe, este II. Rákóczy Ferencz. (Ünnepi előadás.)

Jack és Bob bemutatója. A jövő héten kerül bemutatásra Jack és Bob operett. Az elmés, modern operett nagy sikert ígér. A halasztás az előadásnak vált javára, mivel a szereplők újabb próbákkal biztosították az előadás sikerét.

Várady Aranka mint Letorieres vicomte.

Vendége volt tegnap este a Szigligeti-színházban. Egy bájos, fiatal leány, ki csupa érdekesség. Már a neve is egy nagy örökség, hiszen a Várady Antal leánya, no de a bemutatkozás után örömmel mondhatjuk, hogy a kisasszonynak legkevésbé sincs szüksége művészi pályáján ez örökséget igénybe venni. Az a lebilincselő temperamentum, amelylyel oly eleven színt ad szerepének, egyenesen a színpadra utalják.

Mindjárt megjelenésével meghódította a közönséget az a sugár, sikkés vicomte, a ki alakban, arcban a híres Zsazsára emlékeztet. No és a játéka még fokozta a hatást. Könnyed, eleven mozdulatai, kellemes kissé fiús színezetű organuma érvényre juttatta a kis félszeg vicomte bohóságait.

A kedv, a temperamentum, a kellemes organum, mind a rátermettség sokat ígérő bizonyítékai.

Ezzel számolhatunk be az erkölcsi sikeréről. A külső siker pedig aránylag az érdemekkel zajos, nagy ünneplés volt.

Az első felvonás után elhalmozták virágokkal a bájos fiatal művészeinket. A nagy virághalmazból egy óriási babér és egy ezüst koszorú vált ki, mely láthatóan meglepte a fiatal művésznőt.

A Várady Aranka játéka kívül kevés mondanivalónk marad az előadásról. Nagyon meglátszott, hogy váratlanul kapták elő.

Figyelemreméltó játékot Orley Flóra, Tóth Elek, Bérczi, Bognár és Krasznay mutatott.

—08.

Várady Aranka második vendégjátéka. Hétfőn este lép föl másodszor s bucsuzik is a nagyváradi közönségtől Várady Aranka, a Szigligeti-színház fiatal, bájos vendége. Hétfőn a Nagymamá-ban Márhát játsza a nagyon kedves talentumu vendégművésznő. Ebben a szerepben is nagy sikere volt Budapesten s bebizonyította, hogy reá a színpadon szép jövő vár. A darabban Somogyiné, H. Novák Irén, Benkő Jolán, T. Pojány Janka, P. Tóvári Anna, Peterdy Sándor, Tóth Elek, Dési, Krasznay és Bérczy játszanak még.

Márkus Emilia Nagyváradon. Kedden és szerdán Márkus Emilia fog vendégszerepelt a Szigligeti-színházban. Ezt a szenzációs, érdekes vendégszereplést sok táviratváltás előzte meg. Végül tudatta a művésznő, hogy három szabad estéje van: hétfő, kedd és szerda este. E három estére legalább öt helyről kapott meghívást. Márkus Emilia Nagyvárad mellett határozott, de mivel a hétfői estét a színház fiatal, bájos vendége, Várady Aranka foglalta le, Márkus Emilia csak két estén játszik, kedden és szerdán. Két híres, nagy szerepét játsza el. Kedden este Echegaray drámája, a Halálos csönd fő női szerepében lép föl. Valósággal hivatott színésznője, megjavítja, legnagyobb diadalra juttatója az Echegaray-drámának Márkus Emilia. A Halálos csönd óriási sikerét is ő csinálta meg a Nemzeti-színházban. Ezt az alakítását most mutatja be a nagyváradi közönségnek Márkus Emilia. Szerdán Brioux szenzációs darabjában, a Bölcső-ben játszik Márkus Emilia. Ezt az alakítást már ismerik Nagy-Váradon. Feledhetetlen, mély hatást keltett vele. A Bölcső fő női szerepe egyik legszenzációsabb szerepe a nagy művésznőnek. A színügyi bizottság már a napokban kikért engedélyével a Márkus-estéket bérletszűnetben, 25 százalék helyáremelés és a bérlők jogainak főtartása mellett tartják meg. Lapzártakor vesszük az értesítést a színház vezetőségétől, hogy a vendégszereplés elmarad.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 170.

Bérlet 152. sz.

Ma vasárnap, 1903. márczius 8-án:

Délután 3 órakor félhelyárral:

Katalin.

Operette.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor rendes helyárral:

Szökött katona.

Népszimű.

SZEMÉLYEK:

Gróf Monti, olasz — — —	Kovács Lajos
Kamilla, nje — — —	Somogyiné N. Julia
Korpádiné, özvegy kovácsné —	Benkő Jolán
Gergely, kovács) fiai — — —	Pintér Imre
Lajos, szabó) — — —	Heltai Jenő
Gémesi, szentmiklósi jegyző —	Szathmáry Árpád
Völgyi, ezredes — — —	Perényi József
Pista, tigrise — — —	Bérczi Gyula
A városi biztos — — —	Bognár J.

HELYARAK: Nagypáholy 7 kr. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászek, 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színpad 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztáryitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn, márczius 9-én:

A nagymama.

Vigjáték.

MŰVESZET.

A Biharmegyei Nőgyelet mai hangversenye.

A művészetnek valódi diadalünnepe lesz ma a Biharmegyei és Nagyvárad Nőgyelet hangversenyén, mert a műsor minden pontját olyan kiváló erők töltik be, hogy az ember el sem tudja képzelni, melyik lesz sikerültebb, hatásosabb?

Óriási érdeklődéssel tekint tot Nagy-Várad a mai hangverseny elé, melynek sikere érdekében a nőgyelet elnöknője, özv. Gerliczy Félixné elnöknő az ő lelkes gárdájával annyit fáradozott.

Az est ünnepeltjei Soyer Ilonka, az operaház dédelgetett kedvenc művésznője, ki felejtethetetlen szép színházi estéket szerzett közönségünknek, Várady Aranka, a színművészet új csillaga és a legkisebb, de művészetben egyforma nagy Geyer Stefike, a csodahegedűs művészeink lesznek, kikhez csatlakozik még az iróvilág kiváló, pályakoszorus munkása: Várady Antal és Dienzl Oszkár zongoraművész.

A hangversenyt a Kereskedelmi Csarnok nagytermében tartják meg. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj: számozott kőrszék 5 korona, számozott zártszék 3 korona, állóhely és karzat 2 korona. A jótékonyczál érdekében feltűzetéseket köszönettel fogadnak és hirdapilag nyugtáznak.

Jegyek a hangversenyre délután 5 óráig válthatók Deutsch Simon bémer-téri china-ezüst üzletében és este a pénztárnál.

A hangverseny műsora a következő:

1. »Két koponya« irta és felolvassa dr. Várady Antal ur.
2. Goldmark hangverseny, előadja hegedűn Geyer Stefike, zongorán kíséri Dienzl Oszkár ur.
3. Enek, előadja Soyer Ilona urhölgy.
- a) Nagyária »Sevillai borbély« című operából.
- b) Madárdal a »Bajazzókból«.
4. »Melyiket?« Költemény dr. Várady Antaltól, szavalja Várady Aranka urhölgy.
5. a) Romance Rubinsteintől.
- b) Mazurka Hubaytól, hegedűn előadja Geyer Stefike, zongorán kíséri Dienzl Oszkár ur.
6. a) Dienzl Oszkár »Szökőkút«.
- b) Szegő »Magyar Rhapsodia« zongorán előadja Dienzl Oszkár ur.
7. Enek, előadja Soyer Ilona urhölgy: Aria »Királymonda« című operából.
8. »Bánkódó férj« költemény Kisfaludítól, szavalja Várady Aranka urhölgy.
9. »Magyar tánc« Herzfeldtől, hegedűn előadja Geyer Stefike, zongorán kíséri Dienzl Oszkár ur.

NYILTTER.

Szabott árak!

China-ezüst

gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett. 1903. vi mintákban dusan felszerelt raktárát, u. m. étszerek, asztalterítékek gyertya- és karos gyertyatartók, tálcák, asztal- és gyümölcsállványok, disztárgyak művészi kivitelben. Nászajándékok, verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéházberendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és francia china-ezüst GYÜRÜK egyedüli elárusítója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ország Sándor

zongoragyára

R.-Palota. (Budapest mellett).

Alapított 1861-ben.

121

Ajánlja a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

új orgonáit.

Elvállal javításokat a legjutányosabb árak mellett.

Kisebb orgonák raktáron!

m Árjegyzéket kívánatra küldök.

Szabászati tanfolyam

Tisztelettel értesitem az intelligens hölgyközönséget, hogy hatóságilag engedélyezett

szabászati és varró tanintézetet

nyitottam intelligens hölgyek részére.

Szabni, rajzolni, ruhát és fehérneműt varrni alaposan tanítok.

Mindenki varrhat magának.

Angol, francia ruhák, kosztümök, blousok és gyermek ruhák legegységesebb kivitelben készíttetnek.

Szives pártfogást kér

özv. Eszéky Gyuláné.

186. Lukács György-utca (Kőfaragó) 28. sz.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

119

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett
13 próbás *ezüst evőkészletek* 5¹/₂,
gyertyatartók és *girandolok* 6¹/₂,
krajczár grammja

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

Értesítés!

Nagyvárad és vidéke t. közönségét van szerencsém értesíteni, hogy a

Braun és társa

cégen alakult és Nagyvárad, Zöldfa-utcán, a volt

Roth A. Gyula-féle

helyiségben berendezett **cipő, kalap és férfi-divat kereskedést** a mai napon átvettém és azt újonnan a mai kor követelményeinek megfelelően berendezve a saját cégem alatt tovább vezetem.

A midőn ezen üzletemet megnyitom, biztosítom a nagyérdemű közönséget arról, hogy szükségletét sehol oly

olcsón és jó minőségben

be nem szerezheti, mint nálam.

Kérem erről szives látogatása mellett személyes meggyőződést szerezni.

Tisztelettel:

Weisz Henrik.

150

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irtá: Sienkiewicz Henrik.

218

— Ugy van, — mondtam, — de akkor nem hittem, barátom, hogy ebben a táborban lássalak viszont!

Erre így szólt:

— Nem a saját akaratom, de a szerencsétlenség hozott ide!

Beszélgetés közben azt is említettem előtte, hogy hogyan vertük meg Jarmolin alatt.

— Nem tudtam, hogy kikkel van dolgom, — szólt erre, — a kezemen seb volt és haszontalan emberek voltak vélem, akik attól féltek, hogy Jeromos herceg támadott reánk.

— Mi se tudtuk, hogy ki az ellenfelünk, — mondtam, — mert ha Skrzetuski tudta volna, hogy te vagy ott, egyiktek ma már nem volna életben.

— Persze, hogy így lett volna! De mit felelt ő erre? — kérdezte Wolodyjovskij.

— Zavarba jött és félbeszakította a beszélgetést. Azt is mondtotta, hogy Krzywonos küldte levéllel Chmielnickijhez Lembergbe, hogy üdvözljön egy kisé és Chmielnickij nem bocsájtotta vissza, mert szüksége van rá egy pár küldetésnél. Végül ezt kérdezte:

— Hol van Skrzetuski?

Mikor megmondtam, hogy Samoscsban van, hát így felelt:

— Akkor talán összetalálkozunk még.

Ezzel elbucsuztunk.

— Azt hiszem, hogy akkor mindjárt Varsoba küldte Chmielnickij.

— Ugy van, de várjunk! Én tehát visszatértem a várba és Weyhernek beszámoltam a küldetéséről. Késő éjjel volt már. Másnap ismét rohamot kezdett az ellenség, elkeseredettebbet, mint az első. Nem jöttem össze Skrzetuskiival és csak a harmadik napon mondhatam meg neki, hogy láttam Bohunt és beszéltem vele. Egy csomó tiszt, köztük Rogowski is jelen volt. Amikor hallotta a szavamat, így szólt gúnyosan:

— Tudom, hogy egy lány miatt haragszok reá. No, ha te olyan híres lovag vagy, mint a hied, hát megkeresheted Bohunt. Hívd ki párbajra, biztos lehetsz, hogy az a híres verekedő nem fog meg szökni előled. Mi majd a falról fogunk gyönyörködni bennetek. Es nektek Wisniwieckieknak nagyobb a híretek, mint a mennyit értek. — Skrzetuski úgy nézett végig Rogowskin, mintha rögtön le akarná ütni:

— Ezt tanácsolod? Jó! Csak azt nem tudom, hogy te, aki gúnyolod a mi erényeinket, el meréd-e vinni a kihívást Bohunnak a közé a csőcselék közé.

Rogowski így felelt:

— A bátorságom megvolna hozzá, de nem vagyok se a testvéred, se a rokonod, hát nem megyek.

— Valamennyien nevettek Rogowskin és most őt kezdték gúnyolni.

— Meghátrálsz persze, de amikor a más bőréről volt szó, nagyszájuskodtál.

Erre Rogowski, aki különben igen büszke, mégis elvállalta a megbízást. Másnap elis ment, de Bohunt nem találta meg. Mi ugyan nem hittük el ezt neki, de amint a ti elbeszélésekből látszik, mégis igazat mondott, Chmielnickij elküldte tehát Bohunt, ti pedig agyonütöttétek.

— Igen, igen, így történt, szólt Wolodyjovskij.

— Mondd csak, kérdezte Sagloba, hol találjuk most meg Skrzetuskit? Mert mindenáron meg kell találnunk, hogy elmenjünk vele a leányt keresni.

— Ha Samoscsban tudakozódtok, könnyen megtalálhatjátok, mert mindentűt ismerik Ő és Rogowski teljesen tökreverte Kalina kozák-kapitányt. Skrzetuski azonban felül még két tatár-csordát is szétkergetett.

— Mit szól majd ehhez Chmielnickij?

— Chmielnickij azt állítja, hogy az ő parancsai ellenére garázdálkodnak az emberei. Különben senki se bizik komolyan a hűségében és engedelmességében.

— A sör azonban gyalázatos itt Konskwalában, jegyezte meg Sagloba.

— Lublinig pusztá letarolt, néptelen vidéken fogtok utazni, szólt Longinus, mert a portyázó csapatok egész Lublinig nyomultak már és a tatárok mind-nkit, aki csak utjukba akadt, fogságba zártak. Samoscs és Hrubisow alól minden embert magukkal hurcoltak. Skrzetuski már néhány ezer foglyot kiszabadított és a várba küldött. Teljes erővel dolgozik, nem kíméli az erejét.

Longinus nagyot sóhajtott és lecsüggesztette a fejét. Kis idő múlva így szólt:

— Én azt hiszem, hogy az Isten megvigasztalja majd Skrzetuskit és boldogságot ad neki, mert ez a lovag érdemes reá.

(Folyt. köv.)

Forrongó Balkán.

Konstantinápoly, márcz. 7.

A porta értesítette az osztrák-magyar és az orosz nagykövetet, hogy az amnesztia következtében külön bizottságot alakítottak, amely bizonyos demokrációs vonalon végrehajtja a Bulgáriába kivándorolt bolgár családok visszatelepítését. A visszatérő bolgárokat lefegyverzik és hűségüket letételére kötelezik. A porta adatai szerint eddig 400 emigráns tért vissza.

Konstantinápoly, márcz. 7.

Az Agence de Constantinople merő koholmánynak nyilvánítja egy lapnak azt a jelentését, hogy nemrég 3000 albán ember jött Ipekbe, hogy a reformok végrehajtása ellen tiltakozzék. Valótlan az is, hogy ez alkalommal Popovics szerb kereskedőt megölték és a táviróhivatalnokot kényszerítették, hogy az albánok tiltakozását táviratilag Konstantinápolyba küldje.

Konstantinápoly, márcz. 6.

Illetékes helyen határozottan megczáfolják a párisi Temps-nek azt a bécsi jelentését, hogy Sinovjev orosz nagykövet megfenyegette a portát a reform-javaslatok alkalmából. Az erre vonatkozó állítások mind valótlank, ugyszintén az a híresztelés is, hogy Calice báró és Sinovjev magatartása között eltérés van. A két nagykövet együtt dolgozta ki a reformokra vonatkozó emlékiratot és minden lépésüket a legteljesebb egyetértésben, teljesen azonos alakban és hangon teszik. Hír szerint a reformszabályzatot még ki fogják javítani.

Az a francia híresztelés, hogy az albánok lefegyverzésének megkísérlése alkalmával Ipekben és Gyakovában az albánok és a török katonák között véres összeütközés volt, helytelen. Eddig a lefegyverzést meg sem kísérelték. Az oda küldött külön bizottságnak az a célja, hogy a lakosságot megnyugtassa.

A három vilájet csendőrségének újjászervezésére német tiszteket szemeltek ki és pedig Ridgisch és Auler basa tábornokokat és Fitzau őrnagyot.

Még meg nem erősített hír szerint az angol nagykövet a Jildiz-palotában lépéseket tett a végre, hogy az elfogadott reformokat az örmenyek lakta kis-ázsiai tartományokra is terjeszszék ki.

London, márczius 7.

A Standard konstantinápolyi tudósítója a nagyvezérrel beszélgetést folytatott a macedonai reformokról. A nagyvezér azt mondta ez alkalommal, hogy a reformokat a legpontosabban végre fogják hajtani, csak időt engedjenek Törökországnak. Macedonia minden részében mérnökök dolgoznak új utak építésén és kétségtelen, hogy ennek következtében a tartományokban a kereskedelmi forgalom jelentékenyen növekedni fog.

Konstantinápoly, márcz. 7.

A porta tegnap és tegnapelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta az orosz és német nagyköveket. Hírlik, hogy a porta a napokban adja a hivatalos választ a reformtervezetre.

Szerb vélemény a balkáni állapotról.

Páris, márcz. 7.

Boskovics Sztóján, a párisi új szerb követ a Gaulois egyik munkatársa előtt kijelentette, hogy Németország nem törekszik hódításokra, hanem valamennyi balkán-félszigeti állammal barátságos viszonyban igyekszik lenni. A követ azt hiszi, hogy a maczedóniai kérdés csakis egyezéssel nyerhet olyan megoldást, a mely Törökországot kényszerítené, hogy azt elfogadja. Mihelyt a balkáni államok között megegyezés jön létre, a maczedóniai kérdés meg van oldva. A bolgár követelések nem félemlítik meg Szerbiát. Boskovics azt hiszi, hogy ha a szultán őszintén végrehajtja az osztrák-magyar-orosz reformokat, újabb zavaroknak elejét veheti. Ellenkező esetben a zavarok kétszeres erővel fognak újra fellépni. A rend fenntartásának conditio sine qua non-ja a követ nézete szerint az albánok lefegyverzése.

TAVIRATOK.**A képviselőházból.**

Budapest, márcz. 7. (Saj. tud. táv.)
Szünet után az interpellációkra került a sor. **Urmánszky Sándor** a székely vasutak kiépítése ügyében interpellált, mire **Láng Lajos** kereskedelmi miniszter azt válaszolja, hogy mihelyt kedvező anyagi eszközök állanak rendelkezésre, azonnal megkezdí a székely vasutak építését, melyekre ő is nagy súlyt fektet.

Ezután a vasárnapi tüntetésre vonatkozó intézkedések tárgyalására **Apponyi Albert** gróf zárt ülést rendelt el.

Lukács pénzügyminiszter Bécsben.

Bécs, márcz. 7. Lukács László pénzügyminiszter tegnap este Budapestről ideérkezett. (M. T. I.)

Lujza hercegasszony a kegyelemért.

Saltzburg, márcz. 7. (Saj. tud. táv.)
Lujza toscánai nagyhercegnő megesküdött anyjának, hogy **Gironról** tudni sem akar az életben, s erre anyja megígérte, hogy kegyelmet kér számára **Ferencz József** királytól.

Lázadás Persiában.

London, márcz. 7. Ide érkezett jelentések szerint Persiában lázadás tört ki és a persa sahnak élete is veszélyben forog. A jelentés a múlt hó végéről van keltezte. Részletek hiányzanak.

A szerb királyság 20 éves jubileuma.

Belgrád, márcz. 7. (Saj. tud. táv.)
A szerb királyság proklamációjának 20-ik évfordulóját üli a szerb nemzet. A főváros ünnepi díszben, s a nemzeti ünnepek egész sora hirdeti a 20 éves jubileumot. Ez alkalomból számos katonai és polgári előléptetés történt.

Marokko.

Madrid, márczius 7. Melilából jelentik tegnapi kelettel: A Melila környékén lakó kabilok küldöttjei meglátogatták a trónkövetelő táborát. Onnan visszatérve, azt jelentették, hogy

a trónkövetelőnek még nagyon sok hive van. Ez a jelentés, mely a legutóbbi félhivatalos közleményekkel merőben ellentétes, újra mozgásba hozta a Melila környékén lakó kabilokat, akik éppenséggel nem titkolják, hogy rokonszenveznek a trónkövetelővel. (M. T. I.)

Az anya becsületéért.

Kis-Jenő márcz. 7. (Saj. tud. távir.)
Bogszeg aradmegyei községben szokatlanul szenzációs szerelmi tragédia játszódott le. **Csirina** Nikolaj fiatal gazda özvegy édes anyja szerelmi viszonyt folytatott **Jorkán** Juonnal. A fiu sehogy sem tudta tűrni anyja ilyen becstelen életét s többször figyelmeztette **Jorkánt**, hagyjon békét az ő édes anyjának. Végre is tegnap **Csirina** Nikolajt a falu alatt holtan találták, s alig indította meg a csendőrség a vizsgálatot, **Jorkán** Juon önként jelentkezett, hogy ő ölte meg **Csirinát**, a ki folyton üldözte édesanyja miatt.

Dél-Afrika.

Johannesburg, márczius 7. A transzvaali és oranzsei vasutak képviselőinek itt tartott értekezlete elhatározta, hogy **Natal**ól **Johannesburgig** a **Wilge** folyó mentén vasutat építsenek.

Pretória, márczius 7. Márczius 15-étől fogva eltörlik azokat a különleges vámokat és az értékvámokat, amelyeket Nagy-Britanniából és annak dél-afrikai birtokairól vagy a többi brit Gyarmatról Transzvaalba behozott cukor után szednek.

Johannesburg, márczius 6. Ma itt a város közepén vakmerő rablóáradást követtek el. Két ember megtámadott két vámhivatalnokot, akik 5000 frtot vittek a bankba. A támadók borsot hintettek a hivatalnokok szemébe, azután elvették pénzeszacskójukat és azzal leverték őket. A pénzt átadták egy harmadik társuknak, a ki gyorsan eliramodott vele. Menekülés közben földhöz vágta a Pike-Company igazgatóját, aki halálosan megsérült. A tolvajt végre elcsípték egy házban, ahol menedéket keresett. Kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy **Frank Goddard** a neve. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

A hegyközség közgyűlése. A nagyváradi hegyközségi birtokosok választmánya által a folyó évi rendes tavaszi közgyűlés megtartására határidőül folyó 1903. évi márczius hó 22-ik napjának d. e. 11 órája tüzetett ki. Ezen a varosház tanácstermében tartandó közgyűlésre a tisztelt birtokosságot azon értesítés mellett van szerencsém meghívni, miszerint a közgyűlés tárgyát képezi: 1. A hegyi pénztár 1902. évi zárszámadása; 2. a hegyi pénztár 1903. évi költségelirányzata; 3. a választmány javaslat a munkások felfogadása tárgyában; 4. a választmányból kilépő 8 választmányi tag választása; 5. a számvizsgáló bizottság tagjainak választása. Kelt Nagy-Váradon, a nagyváradi hegyközségi birtokosság hegyi választmányának 1903. évi márczius hó 2-án tartott üléséből. **Bordé Ferencz**, vál. jegyző.

Értéktőzse.

	Budapest, márcz. 7.
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—

Allamvasut	509.50
Rimamurányi	472.—
Magyar jelzálog	—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, márcz. 7.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. márcz. 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.10
Magyar koronajárdék	93.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.25
Italméresi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcsön	201.—
Tizaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	159.50
Osztrák járdék papirban	100.35
Osztrák járdék papirban	100.35
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák korona járdék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.50
Osztrák magyar bank részvény	15.80
Magyar hitelbankrészvény	743.50
Osztrák hitelintézet részvény	692.75
Párisi vista	95.55
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.10
Németbirodalmi márka	117.12
Londoni vista	240.22
20 márkás arany	28.48

Marha ártáblázat 1902. márcz. 3-ról.

1 pár I-ső rendű jármos ökör 620—720 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 500—600 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 230—480 k.
1 drb fejős tehén 100—230 k. 1 drb vágó ökör
250 kgr. 150—280 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr.
120—180 k. 1 drb veres borju 26—50 k. 1 drb
fél éves borju 38—62 k. 1 drb egy éves borju
48—70 k. 1 drb két éves borju 70—160 k.
1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 104—112 k.
1 pár fél éves sertés 36—42 k. 1 pár egy éves
sertés 48—78 k. 1 pár két éves sertés 80—
140 k. 1 drb igás ló 140—230 k. 1 pár ökör-
bőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—30 k. 1 pár
borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**Felhívás!**

A «Kereskedelmi és Iparbank részvénytársaság» alakuló közgyűlését Nagy-Váradon, a «Kereskedelmi Csarnok» kistermében 1903. évi márczius hó 16-án, délután 4 órakor tartjuk meg.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az alaptőkének kellő aláírás és a névérték 10%-ának befizetése által történt biztosításáról meggyőződés szerzése.
 2. Az alapszabályok megállapítása.
 3. A részvénytársaság meg, vagy meg nem alakulása iránti határozat hozatal.
 4. A társaság felügyelő-bizottsága tagjai és póttagjai, ugy nemkülönben az igazgató tanács tagjainak megválasztása.
 5. Az alapítóknak a felelősség alól felmentése feletti határozat hozatal.
- Felkérjük a tisztelt részvényjegyző urakat, hogy az alakuló közgyűlésen teljes számban megjelenjen sziveskedjenek.
- N.-Várad. 1903. márczius 7.

Az alapítók.

189

ALAPÍTÁTOTT: 1850.



ALAPÍTÁTOTT: 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlan

legkitűnőbb magvaimat.

Valódi ereti kitűntetett

takarmányrépa-fajokat.

Valódi Oberndorfi, kerek, sárga;
Mammuth óriás, vörös, Eckendorfi,
Olajbogyó; Palaczk alakú, hosszú.

Allamilag vizsgált, arankamentes
francia és magyar luczerna, stíriai
vörös lóhere.

Pázsit díszfű-vegyülék.

Angol perje, muhar, búkköny, paprika-köles, gomborka, len stb.

Különféle gazdasági MAGVAK.

A legjobb konyhakerti VIRÁGMAGVAK és GUMÓK.

A t. gazdaközönség becses megrendeléseit legnagyobb
készséggel várva, maradok kiváló tisztelettel

Dell'Orto Károly

Nagyvárad, Szent László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök
Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan
teljesítek. 159

Ács Sándor

lakatosmester,
szerelő iparos,

Nagyvárad, Teleky-u. 53.

Van szerencsém úgy a helybeli,
mint a vidéki nagyérdemű közön-
ségnek b. tudomására hozni, hogy

Teleky-utcza 53. sz. alatt

lakatos-műhelyt

nyitottam, a hol minden e szak-
mába vágó munkákat teljesen ki-
fogástalanul készítek.

Továbbá a legjobb szerkezetű

szívó- és nyomó kutakat, fürdő- és vízve-
zeték berendezéseket, tüzi fecskedőket, villa-
nyos szobacsengők szerelését stb.

A helybeli háztulajdonosok és in-
tézetek vezetőségét tisztelettel ér-
tesítem, hogy a *házi vezeték gon-
dozását, jókarban tartását* évi
csekély átalány díjért felvállalom,
mi által sok kiadástól és kelle-
metlenségtől mentve lesznek.

Külföldi tapasztalatom és képzett-
ségem folytán minden kívánal-
maknak megfelelek és az álta-
lam készített *munkákért*, ugy-
szintén *javításokért* szigorú jót-
állást vállalok.

157

Három magtár

azonnal kiadó a
Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank

Nag. Teleky-utcai házában. 806

Nagyságos asszonyom!

Van szerencsém értesíteni, miszerint az utaztatás tör-
vényes beszüntetése következtében »női divat-szövet és se-
lyem-különlegességek áruházaim« összes cikkeiből **Nagy-
váradon, Strohmayr Pál vászon- és fehér-
nemű czégnél** (Szent László-tér 1. sz. Telefon 166.)
bizományi raktárt létesíték, hol már a legköze-
lebbi **tavaszi és nyári ujdonságok** beszerezhetők,
esetleg megrendelhetők.

Vidéki megrendeléseket, valamint minták szétküldését
is Strohmayr Pál ur eszközli, miért is kérem becses
szükségletei iránt hozzá fordulni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

SZÉNÁSY GYULA
BUDAPEST, Kristóf-tér.

850

ÉRTESÍTÉS Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor-, ásványvíz, vadás-
és lisztkereskedéséből

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

(Dr. Grosz-ház)

a Széchenyi szállodával szemben.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Megérkeztek Erfurtból friss, csíra-
képes vetemény, vlrág és gazdasági magvaink,
s azokat a legolcsóbb árban árusítjuk.

Nagy választék mindenemő sajtok,
halak, finom cukorkák és husvétli tojásokban.

Különös figyelembe ajánljuk a kö-
vetkező áruinkat, melyek minden ver-
senyt felülmúlnak:

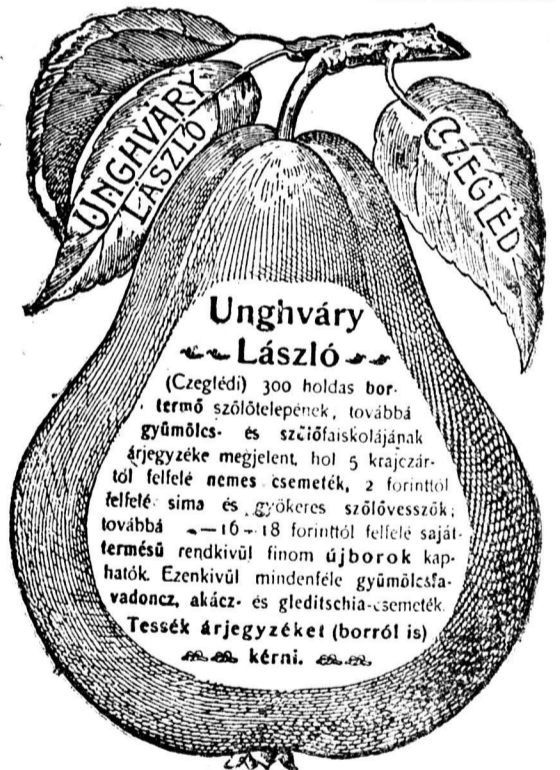
Finom háztartási Cuba kávé	1 kilo	1 frt 10 kr.
perkelés — — —	1 kilo	1 — 60 —
Cukor, koczka, kimérve	1 kilo	— 48 —
darabos — — —	1 kilo	— 47 —
Rizskása, olasz, I. — —	1 kilo	— 18 —
— II. — — —	1 kilo	— 14 —
Lencse, szép, nagyszemű	1 kilo	— 16 —
Köleskása — — —	1 kilo	— 14 —
Narancs és citrom	6 darab	— 10 —
Háztartási petroleum	1 liter	— 12 —
Szalon petroleum	1 liter	— 16 —
Körösvölgyi bor, 1902. termés	1 l.	— 80 —
Rislingi bor, 1901. termés	1 l.	— 86 —

Vidékre 8 krral olcsóbb.

Helybeli megrendelések házhhoz, vi-
déki megrendeléseket pedig a helybeli
állomáshoz díjtalanul kiszállítjuk.

Tisztelettel 117

SZABÓ és HAJNAL.



A Richter-féle LINIMENTUM CAPS. COMP.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több
mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül al-
kalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghülesknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásár-
láskor óvatossak legyünk és csakis
eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony”
védjeggyel és a „Richter” czéjjegyzéssel
fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban
a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár:
Török József, gyógyszerésznél
Budapestben.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.



Dr. Dreiszker vizgyógyintézete

KÓSZEGEN,
Vasmegye, vasúti állomás.
Márczius 1-től nyitva.

RENDSZER:
Priesnitz és Kneipp.
Legjobb gyógyeredmények!
Gondos orvosi felügyelet!
Igen jutányos ár! 173
Prospektus ingyen és bérmentve!

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó.
Bővebbet a házmesternél. 1180.

Polgári Takarékpénztár

részvénytársaság
Nagyváradon.

Teljesen befizetett részvény-
tőke: félmillió korona.

Elfogad betéteket könyvecskére vagy folyó-számlára.

Leszámtól váltókat.

Kölcsönöket ad jelzálogi biztosíték mellett.

Előleget ad értékpapírokra, beraktározott terményre.

Vesz és elad tőzsdei árfolyammal bíró értékpapírokat.

Kölcsönöket nyújt heti visszafizetéses alapon. 180

Kiadó lakások.

A volt Mandel Adolf-féle Nagypiac-téren levő házban egy 4 szobából álló lakás mellékhelyiségekkel, egy bolti helyiség valamint Lukács György-utca 6. sz. a. a volt Romer-féle házban 2 szobás lakás 1903. május hó 1-től kiadók.

Értekezhetni a
185.

Polgári takarékpénztárnál.



Értesítés.



Van szerencsém a n. é. közönség és a főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy e hét folyamán megérkeztek a **tavaszi és nyári** időnyre szóló **legújabb divatu angol, francia és honi szövetek.**

Különösen felhívom a főtisztelendő papság figyelmét **tavaszi felöltőknek** angol sima szövetjeimre, melyek külön erre a célra vannak. Ugyazintén állandóan nagy raktárt tartok **reverenda czimáda szövetekből, kolárékból és kvadrátos templomi sapkákból.**

Hivatkozással 12 év óta fenálló üzletem jó hírnevére, mely idő alatt b. megrendelőimtől a legnagyobb elismerést és bizalmat érdemeltem s jövőben is minden törekvésem oda fog irányulni, hogy b. megrendelőimtől a **jó munka és pontos kiszolgálás** által teljes megelégedésüket és bizalmukat kiérdemeljem.

Kívánatra vidékre mintákat küldök vagy levelező-lapon való tudósítás után személyesen ki megyek.

Szíves megrendeléseket kérve s magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradtam

kitünő tisztelettel

BUMBERA IMRE

férfiszabó,

Nagyvárad, uj Bazar-épület, színház oldali rész.

"THE GRESHAM"

életbiztosító társaság LONDONBAN.

Felsőmagyarországi és Erdélyrészi vezérügynökségi központ: Nagyváradon, Bémer-tér 4., I. emelet. — Főnök: **LÉVAL HENRIK.**

Hatásköre kiterjed a következő 38 megyére:

- | | | | |
|----------------|---------------|-----------------------|--------------------|
| 1. Abauj-Torna | 11. Máramaros | 21. Ung | 30. Hunyad |
| 2. Árva | 12. Nógrád | 22. Zemplén | 31. Kolozs |
| 3. Bars | 13. Sáros | 23. Zólyom | 32. Kis-Küküllő |
| 4. Bereg | 14. Szabolcs | 24. Alsó-Fehér | 33. Maros-Torda |
| 5. Bihar | 15. Szatmár | 25. Besztercze-Naszód | 34. Nagy-Küküllő |
| 6. Borsod | 16. Szepes | 26. Brassó | 35. Torda-Aranyos |
| 7. Gömör | 17. Szilágy | 27. Csik | 36. Szeben |
| 8. Heves | 18. Trencsén | 28. Fogaras | 37. Szolnok-Doboka |
| 9. Hont | 19. Turóc | 29. Háromszék | 38. Udvarhely |
| 10. Liptó | 20. Ugocsa | | |

A társaság vagyona 1901. december 31-én 180 millió korona, mely összegben a »Budapesti Hivatalos Közlöny« 1902. évi 192. számában részletezett külön magyar mérleg szerint vannak: magyar állampapírok, magyar értékpapírok és a budapesti épületek 28 millió korona összértékben. Azonkívül letét Bécsben a központi állampénztárnál 23 millió korona.

Mindennemü felvilágosítással készségesen szolgál.

A Gresham Felsőmagyarországi és Erdélyrészi vezérügynöksége Nagyváradon.

Fenti vezérügynökség hajlandó oly egyéneket (kedvező feltételek mellett) összeköttetésbe lépni, kik életbiztosítási üzletek közvetítésére alkalmasak. 144

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendű műhelyeiből beszerzett **fa- és vasbutorok**, valamint **kárpitozott berendezések** nagy választéku raktára

NAGYVÁRAD,
Zöldfa-u. 34. sz.

WALLERSTEIN FERENCZ

butor nagykereskedése.

Papp György-féle
házban, a volt
Erber helyiségben.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stilszerű szilárd, első minőségű anyagból.
Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.

Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tűzmentes vas- és pénzszekrények kaphatók.

1901. májustól Zöldfa-utca 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltenek.

SCHICHT-szappan

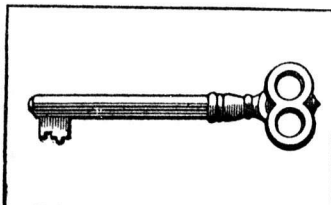
„SZARVAS“

vagy

„KULCS“



Legjobb, legkiadó-
sabb és ezért a
legolcsóbb szap-
pan. Minden káros



hatású vegyítéktől mentes.

☞ ☞ Mindenütt kapható. ☞ ☞

Vásárlásnál ügyelni kell arra, hogy minden darab szappan „Schicht“ névvel és a fentebbi védjeggyel legyen ellátva.

Hirdetmény.

A Nagyváradi takarékpénztár és iharmszövetkezési bank, Bihar-
megyei takarékpénztár és Gazdasági és Ipar-
bank Rt. bejegyzett nagyváradi cégek ezennel
közönséges közléssel, hogy f. é. február hó 15. nap-
jától kezdődőleg a betéti kamatlábat a követ-
kezőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő
tőkék után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben leg-
alább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 % -ot. 3.
a zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő
tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után,
melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek
de betéti idejük a zárlat által megszakítottak
olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó
is nem telt:

a zárlat előtti időre 3 % -ot
a zárlat utáni időre 3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és de-
cember hó 31-én eszközöltetik és a kamatok
a fenti kamatláb szerint tőkésítettnek.

A 10 % os jövedelmi adót a betevő meg-
terhelése nélkül az intézetek fizetik.

Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre
nézve a most megállapított kamatláb f. é.
április hó 1-ső napjától kezdődőleg lép ér-
vénybe.

Nagyvárad 1903 február hó 14-én.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.
Biharmegyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és Iparbank r. t.

158.

Értesítés!

Üzletnagytás és építkezés végett az egész raktár

a Kalenda-féle üzlethelyiségbe,

☞ Szt. László-tér lett márczius 12-ig ☞

áthelyezve, ahol e szép rőfös és rövidáru raktárban mindent a lehető legolcsóbban
lehet beszerezni.

Kérem figyelemmel lenni, mert e raktár ki lesz e helyiségben árulva.

Tisztelettel

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

221.

Uj üzlet. |*| Uj üzlet. |*| Uj üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Szent László-téren, a volt Kunz József és Társa cég helyi-
ségében (Janky Antal utóda mellett) a legmagasabb igényeket kielégítő

férfi-, női divat- és rövidáru-üzletet

nyitottam, melyben minőség tekintetében minden versenyt kizáró rövidáruk: csipke, szalag, gombok, nap- és esőernyők,
derékfűzők, harisnyák, mindennemű szabókellékek, béléssárk

==== a legnagyobb választékban, szolid árak mellett beszerezhetők. ====

☞ Szabóknak és varrónőknek
árengedmény. ☞

==== Vidéki megrendelések
a leggyorsabban eszközöltetnek. ====

==== Rövidárukból ajándékok és
célszerű különlegességek. ====

☞ Pontos kiszolgálás! ☞

140

Kiváló tisztelettel

ANDRISKA JENŐ.